National Library of Canada
Collection Development Branch.
395 Wellington Str. Order sent
Ottawa, Ont. K1A 0N4

National Library
Bibliothèque Nationale
Aug 16 1983
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

B103 L/23/11

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

Nr. 31 (1744) 1983 | NELJAPÄEVAL, 4. AUGUSTIL — THURSDAY, AUGUST 4 | XXXIV aastakäik

Jõekääru Eesti Laste Suvekodu „raudvara" S. Kolga jagab sünnipäevakooki. All — Thomas Olvet ja Ruth Küng avaldavad tänu E. Rubergile „Kalevipoja" õpetamise eest. Foto — J. Säägi

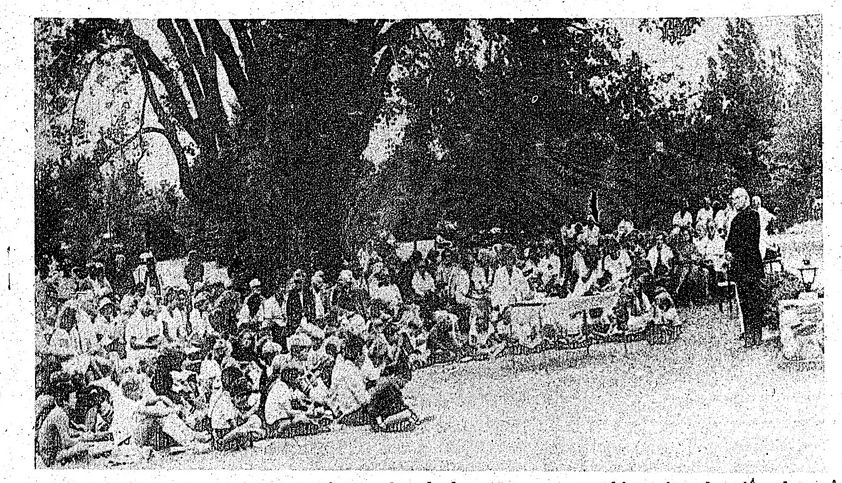

Toronto Eesti Naisseltsi Jõekääru Eesti Laste Suvekodu 30. aastapäeva tähistamine algas jumalateenistusega, kus jutlustas praost E. Lepik. (Lähemalt lhk. 4) Foto — J. Säägi

Castro hakkab rääkima läbirääkimistest

Näib, et jõu näitamine USA poolt suuremate merejõudude saatmisega manöövriteks Nikaraagua ranniku lähedale ja Kariibi merde on avaldanud teatud mõju Fidel Castrole, kes hakkas rääkima kokkuleppe võimalusest sõjavarustuse saatmise lõpetamiseks Kesk-Ameerikasse. President Ronald Reagan võttis Castro sõnadest kinni ja teatas, et temal ei ole midagi niisuguste läbirääkimiste vastu, mis lõpetaks väljastpoolt sõjavarustuse saatmise Nikaraaguasse ja El Salvadori. Castro näib kartvat, et USA manöövrid võivad kujuneda Kuuba blokaadiks ja tekitada Kuubale raskusi.

Ameerika poolt on alustatud uus diplomaatlik pinnakatsumise aktsioon El Salvadori ja Nikaraagua probleemile lahenduse leidmiseks. USA uus erisaadjk Kesk-Ameerika jaoks Richard Stone sai Kolumbia presidendi vahendusel Bogotas kokku El Salvadori mässuliste juhi Zamoraga. Pärast kokkusaamist avaldati lootust, et läbirääkimine avab võimaluse valitsuse ja gerillade vaheliseks läbirääkimisteks El Salvadoris. Erisaadik Stone lendas Kolumbiast edasi Nikaraaguasse läbirääkimisteks sandinistade esindajatega.

President Reagan:

„Aidake meil Ameerika rahvast hoiatada"

WASHINGTON — President Ronald Reagan kuulutas Kongressi vastava otsuse põhjal juuli kolmanda nädala Ikestatud Rahvaste Nädalaks ja pidas sel puhul 19. juulil Valges Majas kõne,mille toome „Ameerika Hääle" järgi.

— Me oleme täna kogunenud, et avaldada solidaarsust oma vendade ja õdedega, kes on orjastatud mitte kuritegude pärast, mida nemad on sooritanud, vaid kuritegude läbi, mille sooritasid nende vastu türannid ja diktaatorid ... ütles president oma kõnet alustades.

Me kohtusime siin möödunud kuul grupi Balti riikidest pärinevate ameeriklastega. Ja ma ütlesin, et me oleme siia kogunenud tähelepanu suunamiseks Balti rahvaste raskele saatusele ning kinnitamaks kogu maailmale, et me ei tunnusta rende ikestust mingi püsiva olukorrana.

Täna kõneleme kõigile Ida-Euroopas, kes oma naabritest on eraldatud raudrimbaga. Ütleme neile, et nad ei ole sugugi üksi.

Meie läkituseks peab olema: Teie võitlus on ühtlasi meie võitlus. Teie unistus on ka meie unistus ja ühel päeval saate ka teie vabaks.

EI SAA OLLA ORJAD

Nagu paavst John Paul ütles oma armastatud poolakatele — meid on õnnistatud jumaliku pärandiga. Me oleme Jumala lapsed ja meie ei saa olla orjad. Prohvet Jesaaja manitses inimkonda „andma tuge murtud südameile ja kuulutama vabastust ikestatuile". Kakskümmend viis aastat hiljem kuulutasid filosoofid, et „vabaduse üritus on Jumala üritus".

Meie, ameeriklased, mõistame nendes sõnades peituvat tõde. Meie sündisime rahvana Jumala armust, kes töötas tema tahte järele oma igapäevases elus, nii et Ameerika oleks maa, kus valitseb ausus, moraalsus, õiglus ja kaastunne.

Paljud valitsused rõhuvad oma rahvast ja kuritarvitavad inimõigusi. Me peame osutama vastupanu sellele ülekohtule. Kuid ainult üks niinimetatud revolutsioon seab end Jumalast kõrgemale, nõuab täielikku kontrolli inimeste elude üle ja on ajendatud soovist vallutada üha suuremaid maa-alasid.

Tähistades kahekümne viiendat korda Ikestatud Rahvaste Nädalat, on mul esitada nondele võimumeestele küsimus: Juhul kui kommunism on tulevikulaine, miks vajate te siis müüre, et vältida inimeste põgenemist ja salapolitseivägesid, et neid vaigistada?

Demokraatia ei ole küll võibolla täiuslik, kuid vaprad inimesed, kes riskivad vabaduse valimisel surmaga, ei põgene demokraatia eest. Nad põgenevad kommunismist demokraatiasse.

KAKS VISIOONI

Maailmas on vaidluse all kaks visiooni. Esimene nendest asub seisukohal, et kõik inimesed luuakse võrdsetena armastava Jumala poolt, kes on õnnistanud meid vabadusega. Abraham Lincoln kõneles meie nimel kui ta ütles: „Ükski inimene ei ole küllalt hea, et valitseda teise üle ilma selle teise inimese nõusolekuta."

Teine visioon arvab, et usk on oopiumiks massidele. See asub arvamusel, et igavesed põhimõtted, nagu tõde, vabadus ja demokraatia olenevad ainult valitseva võimu tujudest. Ja selle nimel kõneles Lenin, öeldes: „Tõsi küll, vabadus on kallis, niivõrd väärtuslik, et seda peab ratsioneerima."

Mina eelistan igal juhul Lincolni versiooni Lenini omale. Ja seda teeksid ka inimesed kogu maailmas kui neile antakse valiku võimalus. Mõned asuvad arvamusel, et me peaksime summutama oma häält rahu huvides. Mina ei nõustu sellega. Rahu saavutatakse, või purustatakse tegudega, mitte sõnadega.

Ükski riik ei ole teinud rohkem, ega tee suuremaid pingutusi rahu heaks kui Ühendriigid. Ja ma haaraksin isiklikult kinni igast tähendusrikkast sarnasust Nõukogude Liidu poolt, mis aitaks meil luua rahutoimelisemat, kindlamat ja julgestatumat maailma. Ma tervitan Nõukogude Liidu töötust koostööks Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverentsi jätkukonverentsil Madriidis. Ma palvetan andunult selle eest, et kord saabuks päev, millal kuskil ei oleks enam tuumarelvi. Ja senikaua kuni mina olen president, töötame me lakkamatult päev päeva kõrval selleks, et saavutada kokkulepet strateegilise relvastuse vähendamiseks. Kui Kongress kinnitas mais MX rakettide Rahusäilitamise Programmi, demonstreeris Ameerika oma ühist tahet Scowcrofti Komisjoni soovituste rakendamise näol mõlema poliitilise partei otsuse kohaselt. See koostööline samm tähistas progressi relvastuse tõelise vähendamise suunas. Lähemate päevade jooksul tuleb Kongressis hääletamisele ülima tähtsusega küsimus: Kas me jätkame edusamme, või pöördume Scowcrofti Komisjoni ettepanekute juurest tagasi? Maailmale ühise häälega kõnelemise suhtes, Ühendriikide eluliste huvide kaitsmisel ja Ameerika rahukampaania tugevdamisel ei ole ükski teine küsimus meile tuhande üheksasaja kaheksakümne kolmandal aastal sellest tähtsam, ütles president Reagan ja jätkas:

PEAME SÄILITAMA MILITAARJÕU

Seeasemel, et taotleda ajutist parteilist edu, töötagem üheskoos inimkonna tuleviku hüvanguks. Me ei tohi kõikuma lüüa oma püüdluses saavutada tõelist rahu ning koostööd. Me peame säilitama oma militaarjõu tugevana, et heidutada agressiooni. Ja me ei lakka kunagi kuulutamast tõde. Küsige endilt: Kas olid need meie sõnad, mis purustasid rahu Afganistanis, või oli selleks Nõukogude Liidu agressioon? Kas teenib meiepoolne vaikimine rahu huvisid kui Vietnamis ja Kambodzhas piinatakse või tapetakse miljoneid? Või kas ei peaks me nõudma nende kuritööde lõpetamist? Ei ole sugugi provokatiivne hoiatada, et niipea kui teostatakse kommunistlik revolutsioon, ei võimaldata kodanikele vabu valimisi, vaba ajakirjandust, vaba kaubandust, vabu ametiühinguid, sõna-, usu- ega omandivabadust ega vabadust reisida kuhu ta soovib.

Mitmed sõjaväelised rezhiimid on arenenud demokraatiaiks. Kuid mitte ükski kommunistlik süsteem ei ole kunagi muutunud demokraatiaks, võimaldanud vabadust, ega andnud oma rahvale majanduslikku heaolu, ütles president Reagan ja jätkas:

Meie kõneleme tõtt. Vene kirjanik Aleksander Herzen hoiatas: „Hoidumine ütlemast sõnagi rõhutute kaitseks, on niisama halb kui kuritöö. Seepärast soovime me täiustada ja laiendada Ameerika Hääle, Vaba Euroopa ja Vabadusraadio saateid. Ja see on miks me sooyime ja Kuuba rahvas vajab Raadio Marti'i. Paljud siinviibijaist on isiklikult kogenud kannatusi, mida ma olen kirjeldanud. Teie olete vaba maailma süüme. Ja ma kutsun teid üles, tegema oma hääled kuuldavaks. Ütelge neile: „Te võite vangistada meie rahvad, te võite röövida nende varad. Te võite keelustada nende ametiühingud, te võite kimbutada nende rabisid ja

(Järg lk. 3)

Ikestatud Rahvaste Nädala puhul, mis tänavu oli 25-es, võttis rongkäigust New Yorgi Viiendal avenüül osa ligi 30 etnilist gruppi pooleteise miili pikkuses. Balti rahvastest olid kõige jõulisemalt esindatud lätlased, eriti nende noorusega, kus kanti 40 suurt Läti lippu. Pildil rongkäik alustab liikumist, mille peas selle juht — kasakate kindralmajor N. Nazarenko ja tema kõrval USA lipuga Ikestatud Rahvaste Komitee eestlasest sekretär E. Lipping. Samal päeval toimus veel vastav eri-jumalateenistus St. Patricks katedraalis ja suur vabaõhu miiting Central Pargis. Järgnes veel nädal läbi kestnud mitmesuguseid üritusi. Foto — Salme Parming

ROOTSI VANGID SUVITAVAD

Raadioreporter tegi suvisel reisil ka põike ainulaadsesse asulasse, nimelt rootsi vangide suvituskülla, kuhu interneeritud tuuakse puhkusele vanglatest koos nende vabaduses viibivate perekondadega.

Kõiki seda vabades vormides, et vangid vabaneksid vanglakompleksist ja et nad saaksid nautida suve perekonna keskel. Vastutulelik riik kannab kõik suvituse kulud, õigemini küll maksumaksjad. Kui seoses vangide karistuste poolitamisega ja enneaegse vabaks laskmisega oli juttu, et rootsi vang maksab riigile ööpäevas 1700 krooni, siis oli muidugi selles summas ka suvituskulu.

Kodakondsuse kaotanud lätlast ei saadeta USA-st välja

NEW YORK (VES) — USA föderaalkohus New Yorgi Manhattani linnaosas otsustas, et USA-st väljasaatmisele määratud Boris Maikovskis võib jääda Ühendriikidesse, sest teda ei ole võimalik deporteerida.

Maikovskist süüdistati, et ta olnud II maailmasõja ajal Lätis kaastegev 20.000 juudi tapmises. N. Liidu kohtus oli Maikovskis sõjakurjategijana tagaselja surma mõistetud ja 1965. aastal nõudis N.L. valitsus USA-lt saksa okupatsiooniaegse läti politseiniku väljaandmist. Ühendriigid aga Nõuk. Liidule karistamiseks kedagi välja ei anna, eriti mitte siis, kui poliitilised motiivid on mängus. Küll aga alustas USA immigratsiooniamet menetlust süüdistuse tuvastamiseks, et Maikovskis oli 1952. aastal valega pääsenud USA-sse. Nimelt oli ta maha salanud oma okupatsiooniaegse kuulumise Läti politsei koosseisu, kus ta sakslastel aidanud juute tabada. See protsess kestis seitse aastat ja lõppes Maikovskise USA kodakondsuse tühistamisega.

Kohtuprotsessil lükkas Maikovskis, kes elab Mineolas, N.Y. ja on praegu 76 a. vana, tagasi kõik sellised süüdistused, nagu oleks ta inimeste piinamistest ja tapmistest osa võtnud. Ta väitis kohtus, et tegemist on kommunistliku propagandaga. „Sakslased tegid seda, mitte mina: sest see ei kuulunud minu ülesannete hulka", ütles lätlane. Küll möönis Maikovskis, et kui 1941. aasta Lätis Rezeknes, natside komando hukkas mahalaskmise teel 30 juuti, kuulis ta seda pealt kui ta ise oli lähedases kirikus. „Tollal oli kirikus parajasti jumalateenistus, kus ma koori liikmena laulsin, ega olnud mahalaskmise juures", ütles Maikovskis kohtus.

Äärmiselt huvitav ja tähelepanuvääriv on, millega kohtunik Lyons oma otsust põhistas.

Ta leidis nimelt, et Nõukogude Liidust Maikovskise vastu esitatud tunnistused ja tunnistajad on ebausaldatavad; et tapmised, mis Lätis toimusid, olid teostatud okupeerivate saksa võimude käsul; ning et lätlastel, keda sunniti sakslastega koostöösse, ei olnud mingeid rassilisi motiive kedagi mõrvata.

USA kohtuministeeriumi erijuurdlusameti direktori kohustetäitja, Neil Sher, kes nn. sõjakurjategijate jälitamisi juhatab, ütles, et Manhattani föderaalkohtunik Francis Lyons, kes pidi Maikovskise suhtes tegema Ühendriikidest väljasaatmise otsuse, leidis, et Maikovskis ei ole deporteeritav. USA teatavasti ei saada neid maalt välja, keda väljasaadetavas maas võib oodata mingi poliitiliselt mõjutatud karistus, või julm ja ebaharilik karistus.

Juurdlusdirektor Sher ütles ajakirjanikele, et kõigi eelduste kohaselt esitab kohtuministeeriumi vastav eriamet Maikovskise suhtes edasikaebuse.

N.Liidu endine siseminister koduarestis

Nikolai Stshelokov, endine N.Liidu siseminister, eemaldati oma kohalt kompartei keskkomitees „teenistusvea" tõttu. Hästi informeeritud allikad Moskvas teatavad, et ta arvatavasti satub lähemal ajal kohtu alla.

Shtshelokov on 73 aastane ja ta olevat paigutatud kodusesse aresti. Teda süüdistatakse mh. et ta olevat lubanud militsionääridel vastu võtta altkäemakse ja peale selle olevat ta süüdi korruptsioonis. Nimetatud süüdistuspunktid on nõukogude oludes tõsised ja nende eest võidakse määrata pikaajaline vanglakaristus.

Moskvas aga kaldutakse arvama, et Stshelokovi suhtes esinevad teatud „pehmendavad asjaolud". Nimelt see, et tegemist siiski on suhteliselt kõrgel kohal olnud isikuga, ja et kaebealune on vana. Teisalt jälle öeldakse, et vanus antud juhul ei mängi mingit rolli, kuna N.Liidu tipp-positsioonidel olevad isikud kõik on raugaeas — mida Kremlis isegi peetakse täiesti normaalseks.

N.Liidus arreteeriti adventiste

MOSKVA — N.Liidus arreteeriti seitsmenda päeva adventistide kiriku juhtivaid liikmeid, kuna ametivõimud peavad jahti uuele juhile. N.Liidu ajalehes „Pravda Vostoka", mis ilmub Kesk-Aasia osariigis Uzbekistanis, kirjutati, et üks grupp koguduse vanemaid vangistatud kuna neid süüdistatakse, et nad on rikkunud N.Liidu seadusi usulises tegevuses.

T.E.N.S. Jõekääru Laste Suvekodu

VALGUSPIDU

Laupäeval, 13. augustil 1983 kell 8 õhtul

Jõekääru staadionil

EESKAVA | Pääsmed $5.00 Õpilastele $3.00 | EINELAUD

„MEIE ELU" — „OUR LIFE" — Estonian Weekly
Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House,958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada, M4K 2R6
Tel. 466-0951

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum. Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J.,USA. Tel. (201) 262-0773.

„Meie Elu" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas. Asut. A. Weileri algatusel 1950.

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada — Tel. 466-0951

Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp. kl. 9 hm.—5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 hm.—8 õ.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

Üksiknumber — 75¢

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul — esiküljel $5.50, tekstis $5.00, kuulutuste küljel $4.75.

Kas manöövrid või blokaad?

„Ametlikult manöövrid, mis võivad kujuneda ka blokaadiks. Jutt on muidugi USA laevastiku üksuste manöövrist Nikaraagua piirkonna vetes ida- ja läänepool Kesk-Ameerika riikide maariba.

Kaks USA lennukite emalaeva, üle saja mereväe abilaeva ja sadanded lennukid on saabunud kohale, et demonstreerida „sõjamänge" vähemalt järgmise kuue kuu jooksul Nikaraagua vastu. Eesmärk on muidugi hirmutada Nikaraagua sandinista valitsust tagasihoidlikkusele nende üliagaruses relvade vahetalitusel El Salvadori rebellidele. Kuid kuidas see tehniliselt toimub, kui blokaadi elemendid ei sekku manöövri pilti?

Küsimus ei ole üleöö kerkinud, vaid on aastakümneid vana. Panama riigid on sotsiaalselt ja poliitiliselt mäda ja haige koht maailma jõukama ja tugevama riigi, USA geograafilisel kõhualusel. Vaesed inimmassid üksikute jõukate valitseda on poliitiliseks taimelavaks marksistliku radikalismi levikule. See taimelava levib Lõuna-Ameerika kontinendi põhjaosast kuni USA Mehhiko piirini. Täna võetakse sisse üks riik ja homme võib järgneda teine, kuni USA on sisse piiratud selles osas.

Nikaraagua on praegu akuutne oma relvasaadetistega El Salvadori, mis on järgmine eesmärk kommunismi sissetungiks. President Reagan mõistab seda olukorda selgesti ja vastukaaluks ongi nüüd USA sõjalaevastik Nikaraagua piirkonnas. Reagan ei ole esimene president, kes selle arengu üle on tõsist muret tundnud. Munroe deklaratsioon, Ameerika ameeriklastele, oli esimene doktriin kuidas kaitsta Ameerikat võõraste sissetungi vastu. Kuid see doktriin ei näikse töötavat enam, sest mõnigi asi on vahepeal muutunud. Üks neist Kuuba Castro diktatuuri all nüüd juba kolmkümmend aastat. President Kennedy taotles Castro rezhiimi likvideerida kallaletungiga nn. Bay of Pigs aktsiooniga, mis oli aga organiseerimata ja lõppes täieliku fiaskoga. Kuubast on saanud sama hästi kui Nõukogude Liidu vahebaas USA rannas.

USA-le ei ole Nikaraagua ainukeseks probleemiks. Suurem neist on Kuuba ja kui Mehhikot kord haarab samuti radikaalne liikumine, siis on USA-l tegemist rohkem kui tarvis. Manöövrid on vaid hoiatus. Kuid mis juhtub siis, kui hoiatusest ei aita, kui Kuuba ja N. Liidu relvad endiselt voolavad sisse. Võib olla Castro andis juba vastuse oma diktatuuri 30. aastapäeva kõnes: USA tahab Kuubat blokeerida.

Majanduslik blokaad Kuuba vastu on kestnud juba aastakümneid ilma, et sellest oleks olnud poliitilist järeldust. Nõukogude Liidule on Kuuba baas sedavõrd oluline, et sinna on pumbatud sisse nõukogude rahva higi ja vaevaga toodetud relvi ja kaupu, et ainult Castrot üleval pidada. Vastutasuks on Castro sõnakuulelik käsutäitja ja on saatnud oma sõdureid ja relvi Etioopiasse ja Lõuna-Aafrika maadele, et Nõukogude Liidule poliitilist pidepunkti luua, kuigi ilma silmapaistvate tulemusteta.

Nüüd on järjekord Kesk-Ameerika maade juures ja Castro teeb oma parima, et ainult Kremlile meeldida. Küllalt Castro teab, mis koht tal sügeleb ja just sellepärast kardab ta USA blokaadi Kuubale.

Kuid ütleb USA president mis tahes käikulastud meremanöövrite kohta, siis dikteerivad arengud ise, mis sõjamängudest saab. Majanduslik abi sellesse piirkonda ei ole aidanud. Kui manöövrid ei suuda relvavedu Nikaraaguale takistada, siis ei jäägi teist moodust üle, kui Nikaraagua mereveole sõjaline blokaad. On ju selge, et kui relvavedu Nikaraaguasse kestab endiselt, siis jääb üle ainult blokaad, kus laevastiku jõul keelustatakse laevaliiklus Nikaraaguasse ja iga blokaadist läbitungida püüdev laev põhja lastakse. Kuna mängus on ka Castro käsi, siis just sellepärast kardab ta USA blokaadi ka Kuubale.

See on sõjaline tegevus rahu ajal, kuigi USA ei ole seda otsinud ega vajanud. Kui teiste poolt küsitakse seda, siis on ainuõige, kui USA seda ka pakub, milleks teised provotseerivad.

V.

Kas võiks . . ?

Eestlaste madala iive tõttu on meie skautlike noorte arv juba ammu kõrgpunktist kõvasti allapoole langenud. Pole ka loota, et olukord tulevikus võiks paremuse poole pöörduda. Niisiis ei saa Kotkajärve uudismaa ostu laagrimaala kitsaksjäämisega põhjendada. Ostu eesmärk oli vältida kanadalaste asula tekkimist järve vastaskaldale. Kas see hoiab ära inglise keele nüüd ainuüksi eestlastele kuuluval järvel on iseasi, kuid kahju ei tulnud ostust küll kellelegi. Rahvas pani heldekäeliselt raha kokku ilma tehingu pluss- miinuspooli eriliselt kaalumata. Niisama ei kõhklenud paljud oma panust andma eesti skautide maailmajamboreele saatmisel. Küllap oleks enamus vanemaid vabalt võinud oma laste laagrikulud raskusteta tasuda, kuid poiste eestlaste saadikutena laagrisolemine õigustab, et ühiskond nende esinduskulud kattis. On ilmne, et noortetöö toetamisel eestlasele omane vastumeelsus raha väljaandmiseks vaevumärgatavaks muutub.

„Pea suu!" Kas see lause on käsk vastuvaidlemise lõpetamiseks või palve saladuse pidamiseks jääb pisut ebaselgeks Helga Nõu äsjailmunud ning seda pealkirja kandva jutustuse lugemisel. Üks on aga väga selge — see raamat noortest noortele on ladusalt kirjutatud, tegeleb tänaste probleemidega ja on parasjagu lõbus ja põnev. „Pea suu!" tõendab, et meil on ikkagi kirjanikke, kes oskavad ja tahavad noortele kirjutada. Nüüd on tarvis näidata, et meie seda tahtmist ja oskust tõeliselt hindame. Kuna see raamat kindlasti sobib täienduskoolides lugemiseks, siis tuleks see ka igale õpilasele muretseda. Oletades, et nii mõnelgi lastevanemal võib raamatu olemasolu kahe silma vahele jääda, momendil paras raha puududa, ostmine ununeda või mõni muu takistav tegur ette tulla, siis peaks iga täienduskool selle oma õpilastele ühistellimise korras ostma. Kui lastevanemate majanduslik olukord ei võimalda õppemaksu raamatu hinna võrra suurendada KAS VÕIKS siis koolid ühiskonna poole abi saamiseks pöörduda? Rahvas on selgelt näidanud oma heldust skautlike noorte toetamisel — pole kahtlust, et ka täienduskoolide töö niisama sooja suhtumist väärib. Pealegi võib selle raamatu laialdane levik kaugeleulatuvalt mõjutada eesti kirjasõna olemasolu.

HARRI KIVILO

Euroopa kogemustega rätsep õmbleb meestele ja naistele
ÜLIKONNAD — KOSTÜÜMID — MANTLID
kvaliteet materjalid
OLD MILL TAILORS
7 Riverview Gardens (Bloor Lane Subway Stn.) Toronto, Ont. M6 4E4
Tel. 416/769-9535
Rudi H. Schneider

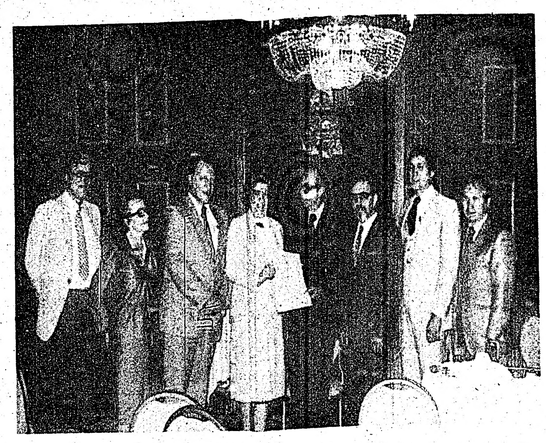

Balti Vabadusliidu tegelased kohtusid neil päevil dr. Otto von Habsburgiga, kes on Euroopa Parlamendi liige ja sponsoriks seal vastu võetud resolutsioonile, mis üritab Balti riikide küsimuse arutusele võtmist UN-is ühenduses Nõukogude illegaalse okupatsiooniga. Kohtumine leidis aset Beverly Hilton hotellis Californias, kus arutati strateegiat kuidas seda aktsiooni läbi viia, samuti millistelt UN-i liikmesriikidelt on loota selleks abi. Külalisele anti üle koopia president Reagani proklamatsioonist Balti Vabaduspäevaks, mille tekstis ka on mainitud, et Euroopa Parlament 13. jaan., k.a. võttis vastu Balti resolutsiooni. Pärast seda esines O.v. Habsburg Los Angeles World Affaires Council'i ees kõnega banketil, millest võttis osa üle tuhande isiku. Ta nimetas seal mitmel korral, et Balti riigid peavad saama tagasi oma vabaduse ja toonitas, et see oli tunnustusväärselt suur samm, et USA president hiljuti kuulutas välja Balti Vabaduspäeva. — Pildil Balti Vabaduspäeva proklamatsiooni üleandmiselt dr. O.V. Habsburgile Kalifornias. Vasemalt hr. ja pr. Kauskaskas (leedulased), Balti Vabadusliidu abiesimees ja ERKÜ juh.liige Avo Piirisild, liidu sekretär ja ERKÜ liige Viivi Piirisild, dr. Otto v. Habsburg, liidu lätlasest esimees mag. Valdis Pavlovskis, liidu leedulasest abiesimees Anthony Mazeika ja liidu lätlasest abiesim. dr. Ansis Blakis.

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 1802, 181 University Ave., Toronto, Ontario, M5H 3M7
Tel. 864-0099

Joonas Uulu

Nädalalõpu mõtisklusi

Poola punaimperialistlik „uus-demokraatia" tegi Moskva käsu kohaselt värske „kasvuhoone-eksperimendi" ja võimaldas paavsti külaskäigu puhul pääseda Poolasse ka ligi 700 väliskorrespondendil. Sellega loodeti tõendada Poolas valitsevat „täielikku vabadust", millest rumal rahvas kahjuks aru ei saa. Oleks ehk mõtet meenutada, et alles jaanuaris kihutati maalt välja UPI reporter ja keelduti andmast viisat BBC korrespondendile. Nagu nüüd Poolasse pääsenud ajakirjanikud jutustavad, tehti „kasvuhoone-eksperiment" ühest küljest rimbatagust arvestades väga mõjuvalt, kuid: „Igal paavsti peatusel tuli mul kasutada uut kaugvõtte läätsa, kuna mind sunniti jäämа sündmuse keskusest järjest kaugemale", märgib üks fotoreportereid. Ka kui kuski puhkes rahvuslik meeleavaldus, olid tuhanded miilitsad ja sõjaväelased kohe reportereil kannul: „Minge siit eemale, see on poolakate omavaheline asi!"

Ei tule siis imestada, kui üks paavsti 17 välisreisi kaasa teinud reporter üldhinnanguna märgib: „The toughest and costliest" — rängim ja kalleim!

Selle hinnanguga, mis paljastab ühtaegu rahanäljas Poola 700 välisajakirjanikule osutatud „demokraatliku vastutuleku" tagapõhja (tasuda sai ainult välisvaluutas), ei ole raske ihineda. Reporterid jutustavad, et NBC pidi tasuma 1 miljon dollarit, CBS ja ABC kumbki 600.000 dollarit, kusjuures esmakordselt võeti vastu ka võlakaarte (credit cards). Kuid sellel polnud midagi ühist reporterite tööga. Juba saabumisel tuli igaühel tasuda ette kõige soovitava eest Poola Interpressile. Kõigepealt 70 dollarit pääsu eest ruumi, kus asus telefon või telex-aparaat + tasu aparaadi kasutamise eest. Kahe voodiga hotellituba — 150 dollarit isiku kohta ühe öö jaoks või kui ei leidunud vaba voodit, siis 45 dollarit öö kohta voodi eest noortekodus. Tasu Ford Granada auto ja juhi eest — 230 dollarit päevas, või 260 dollarit koha eest ajakirjanikebussis, mis järgnes paavstile. Vene Mi-2 helikopteri rent 3 tuniks (maandumisega kaugel paavsti esinemiskohast) 1.350 dollarit. Tv-reporteritele esitati kuni 20.000-dollarilisi arveid. Ning mis veelgi üllatavam — samasugused arved tulid tasuda ka paavsti saatvail Vatikani ajakirjanikel!

Mammutarved ei garanteerinud aga iseendast veel midagi. Ajakirjanikele väljaantud rohelised ja kollakaspruunid (tan) kaardid näiteks ei olnud kehtivad paavsti kohtumisel diktaator Jaruzelskiga ega kardinal Wyszynski mälestusmessil. Nende jaoks anti välja vähesel arvul siniseid kaarte. Tabavalt märgib UPI reporter Barry James: „Ajakirjanikukaart võimaldas sissepääsu informatsioonikeskusesse ja jälgida tv-saadet", kuid keegi ei teadnud ütelda kas ja millal midagi näidatakse.

Ühel juhul vahistati isegi 7 reporterit (21. juunil Wroclaws) ja vabandati siis hiljem. Kokkuvõtlik kogumulje külastusest ning olukorrast Poolas: välisajakirjanikud soovivad jätta Poola — Poolaks ja poolakatele.

EESTI ALUMIINIUM KOMPANII
Akende asendamine thermo-akendega. ★ 5 tollised veerennid kuues värvis. ★ Räästaaluste katmine.
Keldri akendele sissemurdmise vastu metallkaitsed.
Tasuta hindamine. Helistage päeval töökoda tel. 832-2238
Kodus 769-0932
OSSO INVESTMENTS INC.,
10335 Keele Str., Maple, Ontario L0J 1E0

INTERLOCKING PAVING STONE
PATIO-SÕIDUTEED-KÄIGUTEED
TASUTA HINDAMINE
HELISTADA MATI RAND 698-1835

HILLSIDE BAKERY
and Delicatessen
2851 Lawrence Ave. E., 261-2238
(Hillside Plaza Brimley nurgal)
Saadaval — SOOME PAGAR
pagarisaadused ja delikatessid, soome kardemonisai, sepik ja rukkileib. Maltsvad tordid ja muud kohapeal küpsetatud euroopamaitselised pagarisaadused. ✪ Spetsiaal tordid ja sünnipäeva kringlid tellimise peale. ✪ Euroopa delikatessid, konservid, juustud, suitsusingid, suitsuribid ja soolaheeringad. ✪ Suitsukalkunid tellimise peale.
OMANIK AKE SAARINEN

Sõda putukate vastu Kanadas

(Canadian Scene) — Kes on reisinud väljaspool Kanada suurlinnu kogeb, et maa on igasuguste näljaste putukate valdkond. Mitmesugused mustad kärbsed ja sääsed on kõige tavalisemad, kuid peale nende on veel teisigi hammustavaid ja verd imevaid nuhtlusi, nagu erilasi, parme ja mitmeid teisi, milledel kõigile ei ole veel nimesid antud.

Toronto ülikooli juures töötav entomoloog Susan McIvor, kes on uurinud putukaid mitmel pool üle maailma, väidab et Kanadas leiduvad „nuhtlused" on hullemad kui kusagil mujal, kas või Aafrikas ja Kagu-Aasias.

See on paha olukord kuna tigedad putukad mõjuvad halvasti peaaegu kõigile Kanada suurtööstustele. Kaevandus- ja õlitööstused, metsatööstused ja isegi põllumajandus kannatavad putukate all. Liha- ja piimatoodete hinnad tõusevad putukate tõttu, kes piinavad kariloomi. Ka turism kannatab kõvasti. Ainus putukatest kasu saav tööstus on see, mis valmistab vahendeid ja kemikaale putukate vastu võitlemiseks. See tööstus on kasvamas. Näljaste putukate maine tõttu on Kanadal rahvusvaheline kuulsus.

Kui Nigeeria valitsus otsis abinõusid malaariat tekitavate sääskede vastu pöördus ta Kanada valitsuse poole. Kanada valitsus soovitas Nigeeriale ühe kanada firma, kes tunneb seda probleemi väga hästi.

Säärane on üsna hiljutine näide. Varemini olid ameerika firmad juba ammust ajast sellel alal eesotsas. Kanada firmad said sõja ajal kontrahte ameerika sõjaväelt, kellel oli vaja tohutu palju putukaid eemale tõrjuvat kemikaali Vaikse ookeani sõjatsoonis.

Tänapäeval omavad kanada firmad umbes 40% omast turust ja nende eksportturg pidevalt kasvab. Üks uus Montreali firm ütleb, et selle vastu on juba huvi tundnud mitmed Aafrika riigid, Austraalia, Malai ja Kariibi saared.

Kakskümmend aastat tagasi hakkas üks keemik Truro linnas Nova Scotias müüma pudelis putukate tõrjerohtu, mille nimeks ta oli pannud Muskol. Ta teeb tänapäeval mitme miljoni dollari eest äri ning ekspordib oma rohtusid ümber maailma. On veel teisigi sarnaseid näiteid.

Putukatevastane võitlus ei piirdu aga uute ja kangemate kemikaalide leiutamisega. Teadlased märgivad, et putukad muutuvad pikapeale immuunseteks kemikaalide vastu. Probleemi lahendus pikemas perspektiivis peitub looduslikus kontrollis. On näiteks leitud bakter, mis sööb sääskede/kärbeste tõugud. Bakter on lastud müügile Ontarios ning seda on heaks kiitnud Ontario loodusvarade ministeerium, kes iga aasta kulutab suuri summasid, et kaitsta oma töölisi putukate vastu.

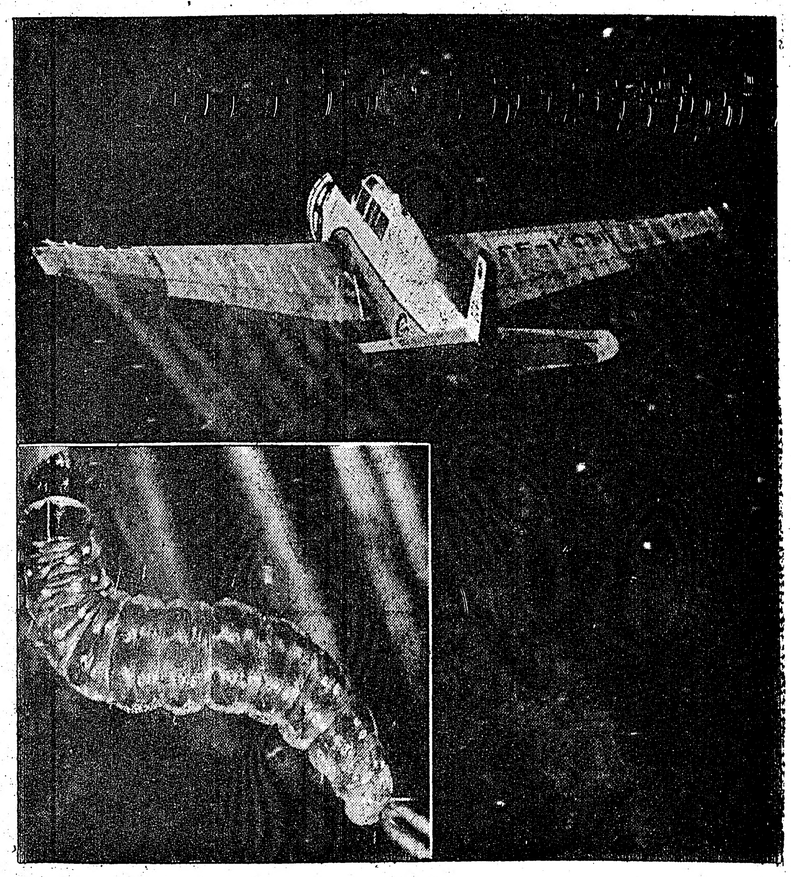

Sõda putukate vastu käib ka lennukiga.

Aidake meil . . .

(Algus esiküljel)

inimõiguslasi. Te võite keelata neile Jeesuse nime suhu võtmise, kuid te ei hävita kunagi Jumala armastust ega vabadustuld, mis põleb nende südameis. Nemad jäävad ikkagi võitjaks.

Ja president ütles edasi:

AIDAKE AMEERIKA RAHVAST HOIATADA

Aidake meil Ameerika rahvast hoiatada, et esmakordselt niikaua kui mäletame, on meie piirid tõsiselt ohustatud, et me peame kaitsema oma rahva kindlust ning julgeolekut. Me ei tohi lasta väljaspoolseisjail Ühendriike ähvardada. Me ei tohi lasta diktaatoreil kommunismi peale suruda ühes Kesk-Ameerika riigis teise järele, ütles president Reagan ja jätkas oma kõnet järgnevalt:

Meil on tõendeid mereväebaasi ehitamise kohta Kuubas, kust Nõukogude Liidu allveelaevad võivad opereerida. Me oleme tunnistajaiks Nõukogude Liidu võimele teostada Kuuba baasidest õhuluuret meie idaranniku kohal. Ja me näeme, kuidas Nõukogude Liit ja Kuuba ehitavad Nikaraaguas sõjamasinat, mis jätab varju kõigi nende naabrite ühised relvajõud. Ägem laskem end petta: seda sõjamasinat ei ehitata mitte selleks, et taotleda rahu või majandusliikme ja ühiskondlikke reforme. Seda rajatakse selleks — nagu nad ise on hoobelnud — et teostada piirideta revolutsiooni.

See ei ole ainult minu probleem. See on meie kõikide ühine probleem. Aga kui me töötame üheskoos, suudame me selle lahendada. Nagu ma eile teatasin, nimetan ma ametisse mõlema partei esindajaist koosneva komisjoni Kesk-Ameerika küsimuste käsitlemiseks. Ja otsustame täna siin kindlasti: selles hemisfääris ei tohi olla enam ikestatud rahvaid.

Võttes kindla usu oma juhendajaks, suudame me koondada tarkuse ja tahte inimvaimu kõige sügavamate aarete kaitseks. Aleksander Solzhenitsõn ütles meile: „Kogu meie eksistents siin maailmas on vaid üleminekujärk millegi kõrgema suunas ja me ei tohi komistada ega kukkuda, samuti ei tohi me redeliastmel peatuma jääda."

Teie kaasabil seisame me õlg õla kõrval ja seame oma sihid kõige kaugemate tähtede suunas, lõpetas president Reagan.

□

VASTUVÕTT VALGES MAJAS

Eestlastest viibisid vastuvõtul Valges Majas E.V. esindaja E. Jaakson, ERKÜ esimees J. Simonson, aseesimehed M. Kari ja P. Saar ning Veeve Eldridge Virginiast. Et Kongressi otsusest Ikestatud Rahvaste Nädala väljakuulutamiseks möödus tänavu 25 aastat, märgiti seda Washingtonis ära Üleriigilise Ikestatud Rahvaste Komitee poolt korraldatud pidulike lõuna- ja õhtusöökide ning rea koosolekute ja ühe sümpoosioniga.

Teisena pärast presidenti kõneles vastuvõtul Ameerika Hääle direktor K. Tomlinson, käsitades sidemetepidamist ikestatud rahvastega, missugune küsimus käsitamist leidis ka presidendi poolt. Kolmandana kõneles Kesk-Ameerika poliitikast kol. L. Tracy, USA kaitseministeeriumi internatsionaalse julgeoleku osakonna direktor, andes selleks hea ülevaate praegusest olukorrast ja USA poliitikast selles maailma osas. Ida-Euroopa küsimusi käsitas Riikliku Julgeoleku Nõukogu juures töötav Paula Dobriansky. Koordinaatorina oli tegev L. Kojelis, kes on Valge Maja informatsioonioosakonna abidirektor.

President Ronald Reagan saab roose eesti tütarlapselt Heli Roosillalt.

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

UM KOMPANII
endega, ★ 5 tollised veerennid
lästaaluste katmine.
mise vastu metallkaitsed.
päeval töökoda tel. 832-2238
69-0932
MENTS INC.,
le, Ontario L0J 1E0

OCKING
STONE
ED - KAIGUTEED
HELISTADA
MATI RAND
698-1835

BAKERY
elicatessen
e Ave. E., 261-2238
ide Plaza Brimley nurgal)
SOOME PAGAR
me kardemonisai, septik ja rukki-
apeal küpsetatud euroopamaitse-
ordid ja sünnipäeva kringlid tel-
id, konservid, juustud, suitsusin-
Suitsukalkunid tellimise peale.
OMANIK AKE SAARINEN

kate vastu
adas

Säärane on üsna hiljutine näide. Varemini olid ameerika firmad juba ammust ajast sellel alal eesotsas. Kanada firmad said sõja ajal kontrahte ameerika sõjaväelt, kellel oli vaja tohutu palju putukaid eemale tõrjuvat kemikaali Vaikse ookeani sõjatsoonis.

Tänapäeval omavad kanada firmad umbes 40% omast turust ja nende eksportturg pidevalt kasvab. Üks uus Montreali firm ütleb, et selle vastu on juba huvi tundnud mitmed Aafrika riigid, Austraalia, Malai ja Kariibi saared.

Kakskümmend aastat tagasi hakkas üks keemik Truro linnas Nova Scotias müüma pudelis putukate tõrjerohtu, mille nimeks ta oli pannud Muskol. Ta teeb tänapäeval mitme miljoni dollari eest äri ning ekspordib oma rohtusid ümber maailma. On veel teisigi sarnaseid näiteid.

Putukatevastane võitlus ei piirdu aga uute ja kangemate kemikaalide leiutamisega. Teadlased märgivad, et putukad muutuvad pikapeale immuunseteks kemikaalide vastu. Probleemi lahendus pikemas perspektiivis peitub looduslikus kontrollis. On näiteks leitud bakter, mis sööb sääskede/kärbeste tõugud. Bakter on lastud müügile Ontarios ning seda on heaks kiitnud Ontario loodusvarade ministeerium, kes iga aasta kulutab suuri summasid, et kaitsta oma töölisi putukate vastu.

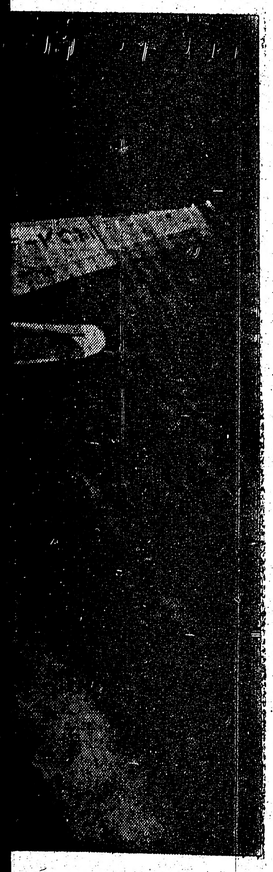

Aidake meil . . .

(Algus esiküljel)

inimõiguslasi. Te võite keelata neile Jeesuse nime suhu võtmise, kuid te ei hävita kunagi Jumala armastust ega vabadustuld, mis põleb nende südameis. Nemad jäävad ikkagi võitjaks.

Ja president ütles edasi:

AIDAKE AMEERIKA RAHVAST HOIATADA

Aidake meil Ameerika rahvast hoiatada, et esmakordselt niikaua kui mäletame, on meie piirid tõsiselt ohustatud, et me peame kaitsema oma rahva kindlust ning julgeolekut. Me ei tohi lasta väljaspoolseisjail Ühendriike ähvardada. Me ei tohi lasta diktaatoreil kommunismi peale suruda ühes Kesk-Ameerika riigis teise järele, ütles president Reagan ja jätkas oma kõnet järgnevalt:

Meil on tõendeid mereväebaasi ehitamise kohta Kuubas, kust Nõukogude Liidu allveelaevad võivad opereerida. Me oleme tunnistajaiks Nõukogude Liidu võimele teostada Kuuba baasidest õhuluuret meie idaranniku kohal. Ja me näeme, kuidas Nõukogude Liit ja Kuuba ehitavad Nikaraaguas sõjamasinat, mis jätab varju kõigi nende naabrite ühised relvajõud. Ägem laskem end petta: seda sõjamasinat ei ehitata mitte selleks, et taotleda rahu või majandusliikke ja ühiskondlikke reforme. Seda rajatakse selleks — nagu nad ise on hoobelnud — et teostada piiridela revolutsiooni.

See ei ole ainult minu probleem. See on meie kõikide ühine probleem. Aga kui me töötame üheskoos, suudame me selle lahendada. Nagu ma eile teatasin, nimetan ma ametisse mõlema partei esindajaist koosneva komisjoni Kesk-Ameerika küsimuste käsitlemiseks. Ja otsustame täna siin kindlasti: selles hemisfääris ei tohi olla enam ikestatud rahvaid.

Võttes kindla usu oma juhendajaks, suudame me koondada tarkuse ja tahte inimvaimu kõige sügavamate aarete kaitseks. Aleksander Solzhenitsõn ütles meile: „Kogu meie eksistents siin maailmas on vaid üleminekujärk millegi kõrgema suunas ja me ei tohi komistada ega kukkuda, samuti ei tohi me redeliastmel peatuma jääda."

Teie kaasabil seisame me õlg õla kõrval ja seame oma sihid kõige kaugemate tähtede suunas, lõpetas president Reagan.

□

VASTUVÕTT VALGES MAJAS

Eestlastest viibisid vastuvõtul Valges Majas E.V. esindaja E. Jaakson, ERKÜ esimees J. Simonson, aseesimehed M. Kari ja P. Saar ning Veeve Eldridge Virginiast. Et Kongressi otsusest Ikestatud Rahvaste Nädala väljakuulutamiseks mööduš tänavu 25 aastat, märgiti seda Washingtonis ära Üleriigilise Ikestatud Rahvaste Komitee poolt korraldatud pidulike lõuna- ja õhtusöökide ning rea koosolekute ja ühe sümpoosioniga.

Teisena pärast presidenti kõneles vastuvõtul Ameerika Hääle direktor K. Tomlinson, käsitades sidemetepidamist ikestatud rahvastega, missugune küsimus käsitamist leidis ka presidendi poolt. Kolmandana kõneles Kesk-Ameerika poliitikast kol. L. Tracy, USA kaitseministeeriumi internatsionaalse julgeoleku osakonna direktor, andes selleks hea ülevaate praegusest olukorrast ja USA poliitikast selles maailma osas. Ida-Euroopa küsimusi käsitas Riikliku Julgeoleku Nõukogu juures töötav Paula Dobriansky. Koordinaatorina oli tegev L. Kojelis, kes on Valge Maja informatsiooniosakonna abidirektor.

President Ronald Reagan saab roose eesti tütarlapselt Heli Roosillalt.

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

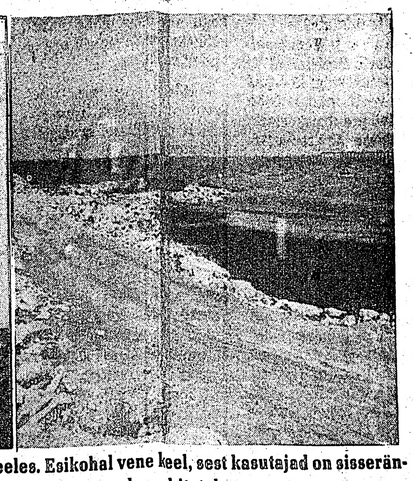

Teejuhis Tallinna uue sadama töökohale on kahes keeles. Esikohal vene keel, sest kasutajad on sisserännanud vene töölised. Paremal — vaade Muuga lähele kuhu suursadam ehitatakse.

Eeltööd Tallinna Suursadama ehitamiseks lõpetamisel

STOKHOLM — Häirimata väljaspoolt tulevast kriitikast Tallinna uue suursadama ehituse vastu Muuga lahe ääres Kallaveres, on Moskva juba mõnda aega teostamas eeltöid sadamapiirkonnas. Bagerlaevad imevad merepõhjast liiva, millega siis kaldaid täidetakse. Senini puutumatu loodusala on üles tõmmitud ja käimas on tõeline „looduse muutmine".

Süvendus on lõpetamisel ja randa toodud raudteeliin varub ehitusala vajalike tarvetega edasiehitamiseks.

Tööjõud saabub Venemaalt — peapõhjus, miks eestlased on vastu projektile ja miks Eestist isegi pöörduti apelliga hõimude soomlaste poole, keda nad pidasid tõenäoliseks ehitajaiks.

Nagu nüüd ammugi on selgunud, käib aga soome ja rootsi firmade vahel võistlus projekti oma kätte saamiseks. Koivisto Moskvas käigul loodeti lõplikku lahendust Soome kasuks, nüüd on aga Rootsi Johnsonkontserni mehed omakorda seal.

STRATEEGILINE TÄHTSUS

Võistlus on muidugi venelastele soodus. Nii soome kui rootsi ehitusfirmadele ei mängi loomulikult mingit rolli kui palju projekt Eestisse toob uusi venelasi. Isegi see mitte, et rootsi poolel on kogu projekti hinnatud strateegiliseks. Sügavsadam on ilmselt kergesti kasutatav ka sõjalisteks operatsioonideks ja on ilmne, millises suunas.

Venelased lasevad sadama ehitada võõrastel teadmises, et siis on töö tehtud kvaliteetselt.

Ehitusfirmadele on öeldud, et sadamat vajatakse eeskätt viljatransportide vastuvõtmiseks läänemaailmast ja sadamasse ehitatakse selleks esimeses etapis mitukümmend hiiglaslikku silotorni, millele on planeeritud teist samapalju juurde hiljem.

Sellegipoolest on ilmne, et sadamat ei ehitata viljaimpordi pärast — need transpordid oleksid kiiremad, odavamad ja hõlpsamad mujal.

Ilmselt peab uus sadam kaasa aitama projektis Nõukogude kogu kauba- ja sõjalaevastike väljatoomiseks Soome lahe Venemaa-poolsest otsast jäävabamasse piirkonda.

Eeltööd hakkavad varsti jõudma faasi, kus päris sadamaehitused algavad.

SOBIV SÕJASADAMAKS

Uuest Tallinna suursadamast on olnud palju juttu — ühelt poolt kuna sadamat saab kasutada tulevikus vajadusel ka sõjasadamana, teiselt poolt kuna soome ja rootsi ettevõtted võistlevad selle ehitamise oma kätte saamiseks, kolmandalt poolt, et ehitus põhjustab uue vene tööliste sissevoolu Eestisse.

Sadamapiirkond kannab Kallavere nime ja see oli senini asustamata piirkond. Nüüd on sinna toodud raudteeharu materjaliveoks ja mõnda aega käimas olnud süvendustööd on lõpetamisel. Mere põhjast on imetud hiiglakogused liiva muulialade täitmiseks.

KES EHITAB?

Veelgi ei ole lõplikult selgunud, kes Muuga sadama ehitab. Osa tööst teevad nõukogude ettevõtted, kuid peamise töö saamise ümber võistlevad kaks soome ja rootsi kontserni. Läbirääkimised Moskvas on kogu aeg käigus, kuid need võivad venida tuleva aasta alguseni.

Kui N. Liidu väliskaubanduse minister Nikolai Patoljtshev andis juuni alguses Suomen Sosialidemokraattile jutuajamise, levis sellega seoses kuulujutte, et Patolitshev on juba lubanud Muuga sadama ehitamise soomlastele. Tegelikult Patolitshev ütles aga ainult seda, et Soome ja N.Liidu vahel oli vahetatud mõtteid Muuga sadama võimaliku ehitamise jätkamisest ka 12-ndal viisaastakul (1986-90).

Sadama ehitamine kestab rohkem kui kaks aastat — seega võibolla 1984-86 (või — 1987) — ja see annaks tööd umbes 1.000-ndele soome (või rootsi) töölisele.

FINANTSEERIMINE PROBLEEMIKS

Üheks suureks probleemiks on projekti finantseerimine — N.Liit on ju Soomele võigu 5 miljardit Soome marka. Võimalik on aga, et finantseerimine toimub eraldi muust Soome ja N.Liidu vahelisest kaubavahetusest ja majandusliikust koostööst.

Samasuguseid raskusi on ka Rootsi ja N.Liidu vahel. 1981 Rootsi sissevedu N.Liidust oli oma väärtuselt 2,5 miljardit krooni ja väljavedu sinna 2,1 miljardit krooni. Möödunud aastal aga tõusis import N. Liidust kahekordseks, s.o. üle 5 miljoni krooni, seda eeskätt suurenenud naftaostude tõttu. Rootsi väljavedu N. Liitu oli aga enamvähem endine — 2,2 miljardit krooni.

EPL/ER

Ritmika Senior Eliitrühm Lääneranniku Eesti Päevadel San Francisco avatseremoonia rongikäiku ootel. Foto — H. Raigna

„Ritmika" võimlejate esinemine filmiti Kanada spordifilmi

Ontario Sports Administrative Centre koostöös vastavate amatöörspordiliitudega on asunud amatöörspordifilmi valmistamisele. Filmitakse 21 eri spordiala, nende hulgas ka moodne rütmiline võimlemine. Ontario Rhytmic Sportive Gymnastic Federation'i poolt, kuhu kuulub 20 Ontarios tegutsevat moodsa rütmilise võimlemise klubi 1000 liikmega, valiti selles filmis esinema eestlaste Siina Kasekamp'i ja Annely Riga poolt juhitud „Ritmika".

See klubi kolme tegevusaasta vältel oma 350 liikmega, nende hulgas umbes 100 eestlast, on kujunenud suurimaks rütmilise võimlemise klubiks Ontarios. „Ritmika" filmimine toimus möödunud neljapäeva õhtul 28. juulil Bedford Pargi algkooli võimlas Ranleigh'i tänaval. Kahe tunni vältel filmiti senior eliidi (tütarlapsed 15-18 a.) rühma ettekandeid 5 kavaga ja naiste eliitrühma 3 kavaga. Tütarlapsed esinesid 10-liikmelises koosseisus ja naised 8 liikmega. Esinemisriietusena domineerisid meie rahvusvärvide kombinatsioonid. Ettekanded pallidega esitati valgete pallidega.

Filmimiseks iga kavaga esineti filmijate ees kaks korda. Esimesel korral filmijad tutvunesid kavaga ja alles teisel korral asusid filmimisele. Filmimine lõppes eliittütarlaste esinemisega valgete pallidega ja valgetes kostüümides sinise musta värvidega rinnal. Filmimist jälgis ka Ontario Rhytmic Sportive Federation'i administratiivne direktor Diana G. Ceccol, kes filmimise ajal „Meie Elu" esindajat informeeris filmi valmistamise eesmärgist ja selle kasutamisest.

HARALD RAIGNA

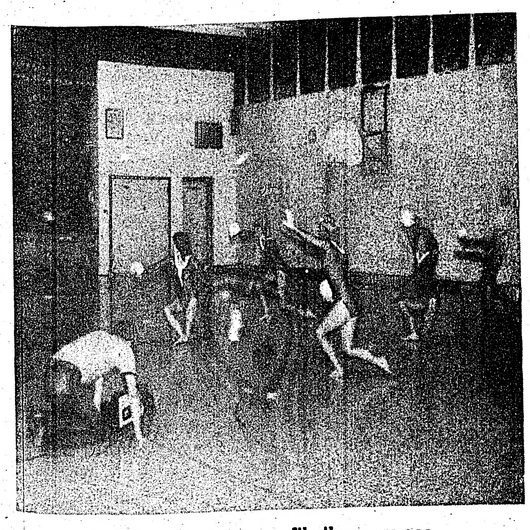

Ritmika Senior Eliitrühm esinemas filmikaamera ees. Foto — H. Raigna

KÜTTED
★ Uued ja parandamine ★ ÕLI- ja GAASIAHJUDE vahetamine.
★ Korstnavoodrid (chimney linings) ★ Veetorude parandamine
★ Mõõdukad hinnad, oskustega töömehed.
ROLAND KULLIK Tel. (416) 275-1280

ESTO
TÖÖPAKKUMINE
ESTO 84 otsib büroo tööjõudu, kes töötaks alul osaajaliselt, kuid hiljem täisajaliselt. Tööd jatkub ka mõnda aega peale ESTO lõppu, 1984. a. sügiseni. Ideaalne oleks keegi kes on harjunud iseseisvalt töötama mitmekesises bürootöös eesti ja inglise keeles. Raali (IBM Personal Computer) kasutamise oskus on soovitav, kuid see pole töö eeltingimuseks. Töökoht on Toronto Eesti Majas. Palk kokkuleppel.
Sooviavaldused, koos lühikese elulooga millest selgub töökogemused, palutakse saata ESTO 84 juhatusele, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6. Täiendavat informatsiooni saab abiesimehelt dr. Endel Arujalt, telefon 447-8958.
ESTO 84 JUHATUS

Nelikümmend sõda ja Valge Maja

Värsked USA presidendikandidaadid on langenud mõnel määral kas Moskva „rahuofensiivi" uimastusrohu alla või asunud vastutustundetule demagoogilisele meelitamisele, kõneldes „nukleaarrelvade külmutamisest" kõigepäält, ja alles siis „relvastuse tasakaalustamisest". Pilt, mille nad sääraste „lubadustega" annavad, paistab maalivat Moskvat lumivalge rahutuvina ja on sundinud ajakirjandust avaldama faktilisi kokkuvõtteid „rahuolukorrast" tänases maailmas ja Moskva osast selles.

Seos Euroopaga meenutatakse olukorda Põhja-Iirimaal, kus 1969. a. alanud kodusõda on nõudnud seni üle 2400 elu, ja Hispaaniat, kus baskide vabadusvõitlus kestab juba 20 aastat. Sellele liituvad vene relvade alla surutud satelliidid Ida-Euroopas, anastatud piirkonnad ja endised vabad riigid ning kasvav ähvardus Lääne-Euroopale.

Afrikast esitatakse näidetena Namibia, Lääne-Sahaara, Angoola, Zimbabwe, Etioopia, Mosambiik, Chad, Uganda ja Lõuna-Aafrika. Kõik need riigid ja alad on vähemal või suuremal määral relvastatud kokkupõrgete tallermaaks alates juba 1962. aastast. Relvastus on tulnud ja tuleb venelastelt ning rida neist riikidest on otseselt Moskva võimuses. Sees on sõjaväeosad „nõuandjatena" Ida-Euroopa riikidest ja Kuubast ning alustatud on uute sõjasadamate ehitamisega.

MOSKVA TOETAB

Erilise rõhu asetab Center for Defense Informationi uurimus „A World at War 1983" Pärsia lahe piirkonnale, Kaug-Idale ja Ladina-Ameerikale. Iraani-Iraagi sõda on nõudnud 1980. a-st alates üle 100.000 elu. Vene on toetanud moodsate relvadega mõlemat poolt, taotledes nende verest tühjaks jooksmist, et siis „appi minna". Afganistanis teostab ligi 115.000-meheline (siia pole arvestatud tsiviliste ega perekondi) venelaste okupatsioonivägi ennekuulmatu julmusega massmõrva ja katsetab üha uusi hävitusvahendeid. Iisraeli-PLO-Liibanoni kolmikteljel puhkesid rahu asemel alles hiljuti uued verised kokkupõrked, kusjuures ei ole veel täit selgust jälle hambunirelvastatud Süüria lähematest kavatsustest seoses uue olukorraga ja PLO lõhenemisega, milles olid mängus ka Süüria käed otseselt. Etnilisi ja poliitilisi kokkupõrkeid-pisisõdasid esineb lakkamatult Iraanis, Iraagis,Pakistanis ja Türgis — relvaabiga otseselt või varjatult Moskvast.

Kaug-Ida osas on ohvrite arv ainuüksi Kambodzhas (Kamboodias) tõusnud üle 4 miljoni, Indoneesias üle 100.000. Vähemaid kokkupõrkeid ei suudeta vältida Põhja- ja Lõuna-Korea piirialal, Indias, Filipiinidel, Laoses, Burmas, Tais (end.Siiam), Malaias ja mujal. Hiina ja Vietnami piiril on olukord muutumas uuesti kriitiliseks, samuti Burmas ja Malais.

Nimed nagu Salvador, Nikaraagua, Honduras, Guatemaala, Peruu, Kolumbia, Argentiina ja Falklandi saared on selleks liialt tuttavad igapäevastest uudistest, et nende juures pikemalt peatuda. Ka on raske saada ülevaadet sealsete ohvrite täpsemast arvust. Näiteks kaotas Argentiina Falklandi seikluses üle 1000 mehe, kuid sisepoliitilistes võitlustes on surnute arv üle 5000 ning vangistatud või „kadunud" on kokku üle 20.000 mehe.

40 RIIGIS

Kokkuvõttes arenevad kokkupõrked ja pisisõjad üle 40 riigis. kusjuures ohvrite senist üldarvu) nnatakse üle 5 miljoni, arvamata kaesa hiljem haavadesse surnuid ja kadunuid. Suuremas osas neist sõdadest on olnud kas otseselt või kaudselt mängus Moskva ja Kuuba oma „nõuandjatega", veel ulatuslikumalt aga arsenaliga. Muidugi ei ole 5-miljoniline ohvrite arv 40 pisisõjas kohutav, kui võrrelda seda näiteks 143 miljoni ohvriga, mida on nõudnud Kremli kommunism oma otsese haarde ulatuses 1917. aastast alates.

Kuid küsimus ei seisa siin niivõrd inimestes-ohvrites, kuivõrd relvastuses ja Moskva jätkuvais maailmavallutamise kavades. Nii USA, Kanada kui ka Inglis-, Prantsus- ja Lääne-Saksamaa on lahtisteks usteks Moskva tööstuslikule ja kõrgtehnilisele spionaazhile. Kõik siit tehnilisel alal hangitu leiab rakendamist mitte orjakütkeis rahva huvides, vaid Moskva hiiglaslikus, maailma varustavas sõjatööstuses. Venemaa relvastusest kõneldes unustatakse teadlikult või teeseldud-teesklemata rumalusest see osa väljaproovitud arsenalist, mis läheb nüüd vähemas või suuremas koguses ülaltoodud sõja- ja rahutuspiirkondadesse, kuid võidakse tõmmata minuti jooksul tagasi ja suunata Lääne-Euroopa, USA ja Kanada vastu. Demagoogid, kes häältepüüdmiseks sellisest võimalusest vaikivad, ei ole oma maa ja vaba maailma kaitsjad ega rahva sõbrad. Rahu ja pääsemist ei garanteeri leivalõhnaline unelaul, vaid julgus, ausus ja sirge hoiak tugevuse nõudmisel ja ülesehitamisel. Tükike halvahaisulist „Pravda" paberit mahorkaplotski keeramiseks omab venelasele Kremlis ja kolhoosis hoopis suuremat tähtsust kui ükskõik missugune „pühaliku tõotusega" allakirjutatud rahvusvaheline leping. Ka seda ei peaks Valgesse Majja eluaegse suurpiruka juurde trügijad unustama ega rahva ees salgama.

JsUu

DR. TALVI MAIMETS
PEREKONNAARST
avab arsti kabineti ja võtab vastu
dr. August Mae patsiente Eesti Majas,
tuba nr. 102, alates 8. augustist 1983
TELEFON: 469-1322

Rootsi „Viikingeid" ei lastud Venemaale

STOKHOLM — Rootsi arheoloogid moodustasid mõni aeg tagasi ekspeditsiooni, kavaga purjetada viikingite kombel üle Läänemere ja edasi piki Venemaa jõgesid Musta mereni välja. Selleks ehitati ka täpne koopia vanast viikingilaevast, mis oli rootslaste esiisadel kasutusel umbes 900 aastat pärast Kristust.

Ekspeditsioon tahtis uurida teooriaid viikingite elu, kommete ja tööviiside kohta. Reisidel itta võtsid vanad viikingid kaasa nahku, rauda ja teisi kaupu — tagasi toodi vahetuskaubana kulda, hõbedat ja klaasi.

Arheoloogide viikingilaeva sõit üle Läänemere läks hästi, samuti üsnagi vaevaline purjetamine Poola jõgedel. Kuid kui jõuti N.Liidu piiri suunas kulgeva Bugi jõeni, ütlesid venelased „njet". Taoliste moodsate viikingite seilamine sügaval N.Liidu territooriumil olevat väga kahtlane ja seega lubamatu.

Viikingilaev jääb Poolasse kuni järgmise kevadeni, mil loodetakse reisi jätkata. Arvatakse, et praegune jahe vahekord Rootsi ja N.Liidu vahel võib selleks ajaks paraneda.

„MEIE ELU" asutas Eesti Ühiskond ja selsab eesti ühiskonna teenistuses.

Toronto Eesti Naisseltsi Jõekääru Laste Suvekodu pühitses sünnipäeva

Pühapeval, 24. juulil viibis Jõekääru juubelipeol umbes 500—600 inimest, kui noored ja vanad kokku arvata. Siia oli tulnud lastevanemaid, oli neid kel polegi lapsi ja tuli ka väikesi mudilasi, kes on veel liiga noored laagri jaoks, kuid tahtsid näha omi vendi või õdesid juubeli peol esinemas.

Sünnipäeva pühitsemine algas kell 11 ennelõunat jumalateenistuse, kõnede ja ettekannetega.

Vaimulikuna oli kohal praost E. Lepik, keda Endel Ruberg tutvustas ja iseloomustas kui üht eeskujulikku skauti kolmekümne aasta jooksul ja on veel praegugi skaut.

Vaimulik osa algas lauluga „Võta nüüd Issandat vägevat kuningat kiita". Eespalves pälus ta, et Issand oleks siin meie keskel Jõekääru 30. aastapäeval. Pühakirja luges õpetaja Matteuse ev. 7. peat. 7—12 salmini mis räägib „Paluge siis antakse teile, otsige siis leiate, koputage siis tehakse lahti".

Oma sõnavõttu alustas ta jutustusega ühest sepapoisi õpilasest, kes oma õppeajal ei õppinud ja kelle proovitöö tuli „soss" välja, ja keda hakati „soss-sepaks" hüüdma.

„Meie täna siin tähistame Jõekääru 30. aastapäeva. Teie lapsed ei ole võib olla mõelnud sellele, et Jõekääru on selle 30-ne aasta jooksul olnud ka üks sepikoda. Tema on olnud meie rahvuse ja noorte kultuuri sepikoda ja tänu temale ei ole sellest sepikojast siiamaani veel välja tulnud ühtegi soss-seppa. Ma loodan, et teie hulgas ei ole ühtegi sellist noort, kelle kohta võib näpuga näidata või silmanurgast vaadata ja öelda, ei see pole kellegi eesti poiss ega kellegi eesti tüdruk."

Edasi rääkis ta, et Jõekäärul on tehtud unustamatu tööd, millele Toronto eesti ühiskond peaks tooma tunnustuse ja austuse, mis kuulub Toronto Eesti Naisseltsile eesotsas oma tublide juhtidega. Eriti peame mõtlema nendele naistele ja meestele kes tulid nädala lõppudel siia, kui siin midagi ei olnud, ja töid endaga kaasa kõigeparema tahte ja tahtele lisaks oma töö ning ehitasid selle paiga üles nii nagu ta siin on, kus valitseb kokkuhoid, kus tihti õlg-õla kõrval rühiti läbi raskuste ja saadi neist jagu. Täna selle asutamise tähtpäeval mõtleme tänutundes nendele kellele tänu kuulub. Me teame, et aeg võitleb meie vastu ja meie sellele vastutuulele saame vastu panna oma tugeva tahte, oma rahvusliku visadusse ja põhilise eestluse vaimu. Hoidke sellest kinni, jääge temale ustavaks ja las see vaim elab Jõekäärul nii kaua kui Jõekääru püsib.

Lõpp-palvcs palus ta õnnistust Jõekäärule, naisseltsile ja personalile ning kõigile neile, kes selle tööle on kaasa aidanud. Vaimulik osa lõppes „Õnnista ja hoia" lauluga.

Avasõna lausus T.E.S. esinaine Heljo Novek, kes mainis, et „praegu on Jõekäärul nende isade ja emade lapsed kes siin olid kasvandikud 30 a. tagasi ja kes oma kodudesse viisid kaasa seda tublit eesti vaimu, mis siin aastate jooksul on südvendatud. 30 aastat tagasi ei olnud Jõekääru sarnane nagu ta on praegu, ta oli mahajäänud jäätmaa talu. Hoonetest oli tarvitamisele kõlbulik ainult peamaja kahekordne osa. Kõik teised hooned puudusid. Jõesäng oli risu täis. Selle 30-ne aasta jooksul on Jõekääru tundmatuseni muutunud. Kõik selle suure töö kavandamine ja läbiviimine on lasunud T.E. Naisseltsi õlgadel.

Jõekääru muretsesid kolm ideelist lastevanemat, hrd. Schaer, Kõva ja Varep, kes selle ostsid oma säästusummadest. Et eesti lastele oleks suvel üks ilus koht kus talvel kodus ja koolis õpitud eesti keel ja kultuur saaks alal hoitud ja lisa õpitud. Olles juba tükk aega selle töö eestvedajaks tean väga hästi, et see on ennastsalgav töö Toronto Eesti Naisseltsi juhatusel, seda tööd teeme me aasta ringi. Täna sünnipäevapeol ütlen T.E. Naisseltsi juhatuse nimel kõigile neile abilistele, annetajatele ja töömeestele suur, suur aitäh!

Järgnes deklamatsioon suurtelt tüdrukutelt ja suurtelt poistelt, kes deklameerisid Henrik Visnapuu luuletuse „Pea vastu". Järgnes peokõne Jõekääru esimesest lennust 30 a. tagasi Jaan Schaer'ilt. Ta ütles, et „kolmkümmend aastat on möödunud sellest päevast mil mu vanemad mind saatsid siia laagrisse. Sel ajal oli laager kaheksa nädalat pikk. Ma olen kindel, et meie s.t. väikesed „röövlid" ajasime mõne kasvataja närvitablette otsima ja ka tekitasime halle karvu. Tundub nagu oleks eile mil me siin paljajalu jooksime ja nautisime suvist ilu, ujusime ja laulsime.

Jaan Schaer Jõekääru Suvekodu esimesest „lennust" aktusekõnet pidamas. Foto — J. Säägi

Kui küsida, miks meil on Jõekääru ja milline on tema saatus tulevikus? pean jälle mõtlema oma kogemustest, Jõekääru on hoidnud minu huvi eesti spordis, laulus, kultuuris ja keeles pealt vaatajana ja ka osavõtjana, Jõekääru on andnud mulle võimaluse tundma õppida teisi eesti noori ja vanu kes on nüüd minu ligimad perekonnasõbrad. Mis on Jõekääru saatus? Seda tuleb minu generatsioonil otsustada: kas läbiviia samal põhimõttel, millega laager alustati; kuigi tänapäeval on elu nii kiire, meie peame leidma aega, et võtta töökoormat mida meie vanemad on kandnud viimased kolmkümmend aastat.

Jõekääru peab püsima jääma ja meie peame ise olema valmis kaasabiga. Meie, kui lastevanemad ei pea niipalju mõtlema oma huvidele, vaid kuulama mis on noorte huvi ja vajadused."

Järgmisena laulis Avo Kittask „Sääl kus Emajõgi voolab". Enne laulmist rääkis ta noortele Jõekäärust, Jõekääru jõest, kus siis elutsesid suured kaanid ja vesi nirises ojakeses, siis kui tema siin kasvandikuks oli. Edasi rääkis ta Kodu-Eesti kaunimast järvest „Pühajärvest", suurematest järvedest Võrts- ja Peipsijärvedest. Ta võrdles neid kodu Eesti veekogusid siinse Jõekääru veekogudega. Ta laulis ja saatis ise ennast akordionil, saades kiitva aplausi.

Leili Lukas, Pia Metsala, Linda Virve, Lahho Rebassoo, Tarmo Roosild ja Marcus Tamm kandsid kooris ette Kalju Lepik'u „Nägemus". Väikesed tüdrukud laulsid „Karikakrate" laulu ja väikesed poisid „Ohakate laulu", mille sõnad oli loonud Sandra Rannu. Nüüd ilmus rahva ette Liina Purje oma suure kitarriga ja laulis „Kiigu mu päadike" — Saksa rahvaviis — ja „Väike kambrike südames mul". Sai teenitult tugeva aplausi. Keskmised tüdrukud laulsid „Lootusmaa" ja suured tüdrukud „Tallinna teel", kuna „Võidurüütlite laulu" laulsid suured poisid. Rutt Küng ja Toomas Olvet austasid Kalevipoja õpetajat Endel Rubergi pisikese osa lugemisega. Juubeli tervitusi oli kahjuks ainult üks ja seegi kunagiselt suvekodu juhatajalt pr. Sulev'ilt. Suusõnalise tervituse ja kingituse tõi Seedrioru Laste Suvekodu poolt kasvataja prl. T. Nõmmik oma saatjatega. Endine Jõekääru lastevanemate kogu esinaine pr. Tamm andis tervitades toetustsheki $1000.—. Kuhu jäid need, kes oleksid pidanud tervitama? Kas siis Jõekääru sini-must-valge „sepikoda" ei olegi oma kolmekümne aasta juubelil auväärsete tervitajate arvates seda väärt? Kui servime vanu eestikeelseid ajalehti siis leiame, et 15-ne aasta-suve jooksul a. 1968-ni on Jõekääru suvekodus viibinud ja rahvuslikku kasvatust saanud 3660 eesti noort. Kas Jõekääru ei ole meelespidamise väärt?

Lõppsõna lausus suvekodu juhataja Anne Saks, kes tänas esinejaid ja töötegijaid. Juubeliaktus lõppes ühislauluga „Jõekäärul sõber ootan sind", laulu on loonud Henny Aruja ja seda on viis salmi.

Peale lõppu valgus rahvas Jõekääru saali, kus virgad pereemad pakkusid kuuma kohvi, maitsvaid võileibu, lihapirukaid ja isegi sünnipäevakooki, mida serveeris ja lahti lõikas Jõekääru „raudvara" pr. S. Kolga. Einelaud leidis elavat „osavõttu".

E. Rubergi sini-must-valge sepikoda leidis elavat külastamist ja hrd. Paap'i ja Sööt'i Jõekääru filmid pakkusid vaatajatele huvi ja viisid neid mälestuste radadele.

Oli kuulda salajast „sosistamist", et laupäeval, 13. augustil läheb Jõekäärul „maru" lahti sest sellel õhtul toimuvat Jõekääru traditsiooniline Valguspidu ja mis nüüd juubeli puhul pidada kujunema nii huvitavaks, et see eluaeg meeles seisab. Nii ma kuulsin ja mis veel, et ettevalmistused on juba täies hoos. Ootame seda põnevusega.

J.S-gi

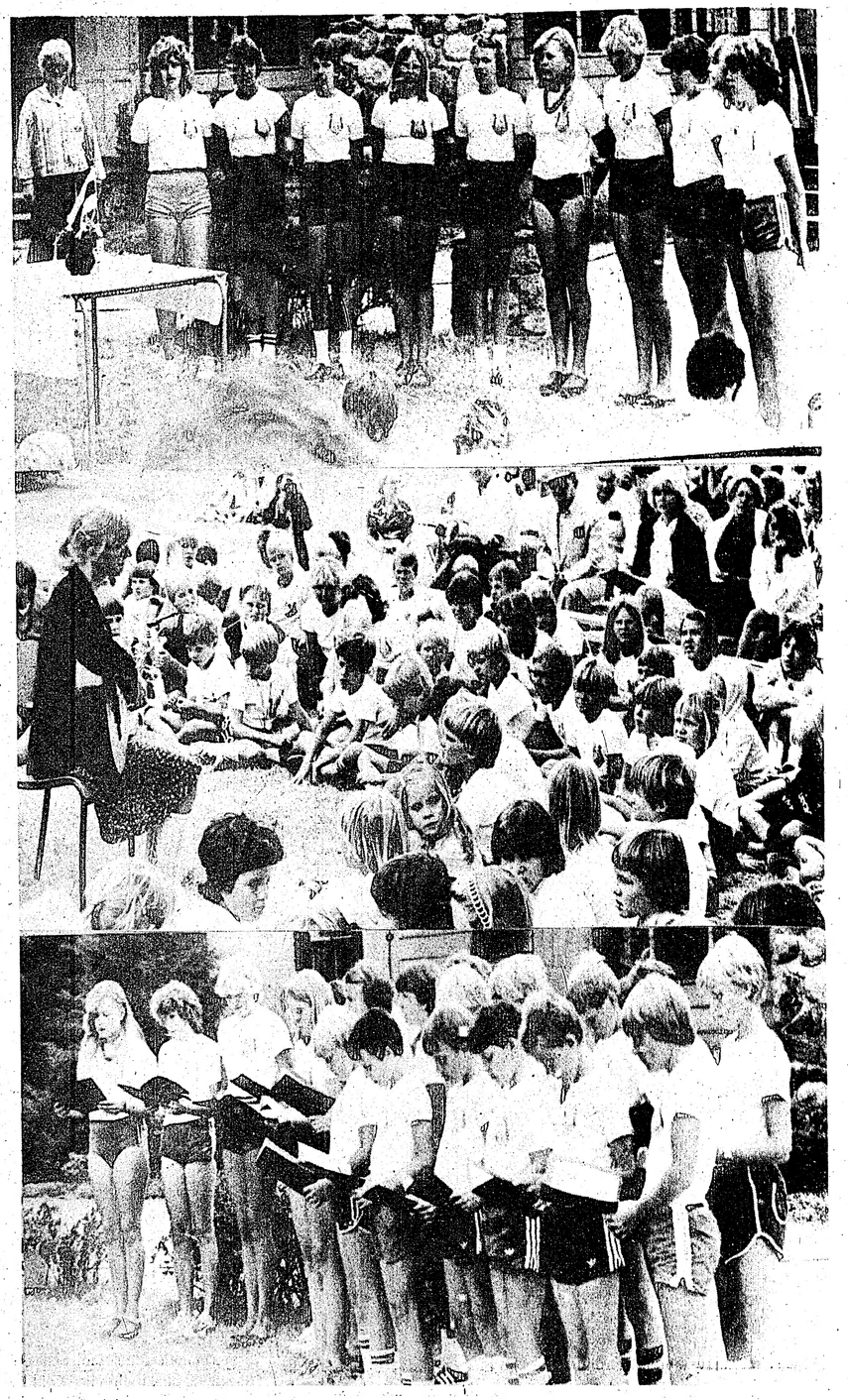

Jõekääru Eesti Laste Suvekodu 30. aastapäeva aktust sisustasid rohked ettekanded. Pildil suured tüdrukud laulmas, keskel — Liina Purje esinemas, all — suured poisid ja tüdrukud deklameerimas.

Foto — J. Säägi

„MEIE ELU" tellitus võtab vastu ajakiri

Triinu

tellimist.

President K. Pätsi küüditamine

Kooperatiivi väljaandel Rootsis ilmunud Peeter Lindsaare teine usutlustekogu „Kannatustee" (esimene pealkirjaga „Mardus kiljatas" ilmus sama kirjastuse väljaandel 1964. aastal) avaldab Eestis 1940.a . Moskva poolt pukki pandud „uue valitsuse" siseministrer Unti autojuhi tunnistuse president K. Pätsi küüditamise jõhkruse üksikasjadest, mida nende ridade kirjutaja teadmisel ei ole seni meie avalikkusele publitseeritud. Kirjastuse kui „copyright'i" omaja nõusolekul avaldame küüditamise tegelikust käigust siinkohal mõned olulisimad lõigud.

„Teenisin Eesti Vabariigi ajal Tallinnas siseministri autojuhina," alustab intervjueeritav. 1940.a.30.juuli õhtupoolikul kella 5 paiku helises telefon:

„Siin räägib siseminister Unt. Sõitke kohe Toompeale."

On meeles, et oli pilvine ja sompus ilm. Autoga üles Toompeale jõudes, ootasid juba Kaarli ja Komandandi tänavate nurgal siseminister Unt ja vanem (45-50 aastais) erariides tüsedavõitu venelane, NKVD juht — Škurin.

Autosse istudes käskis Škurin sõita Balti jaama ja Mere puiesteed kaudu Russalka lähedale Narva maantee ja Pirita tee nurgal asuva Tallinna piirivalve kordoni juurde.

Mulle tundus too sõit väga imelikuna ja salapärasena, sest selle ringsõidu ajal nad tagaistmel ei rääkinud omavahel ainsatki sõna ja juhtnööre sõiduks andis venelane Škurin.

Piirivalve kordoni juurde jõudmisel ootas väljas juba Nõukogude Venemaale tunnused kandev ohvitser, kes asus eesistmele, minu kõrvale. Unt küsis: „Kuhu ta nüüd peab sõitma?" Škurin ütles mulle: „Sõitke linna tagasi."

Jõudnud Narva maanteel Vene turu lähedale, käskis Škurin pöörata paremale ja sõita Mere puiesteed kaudu Paldiski maanteele, maja nr. 1 juurde. Kohale jõudes lahkus piirivalve kapten mu kõrvalt ja sisenes majja, kuna Škurin käskis mul auto ümber pöörata. Samal ajal väljus majast üks erariides enkavedist, kes istus mu kõrvale. Škurin käsutas: „Sõitke Kosele, Pätsi tallu."

Sõidu ajal küsis Unt: „Milleks meil on vaja sinna sõita?" Škurin vastas: „Päts saadetakse kogu oma perekonnaga Venemaale."

Auto peeglist tagaistujaid jälgides nägin, kuidas Unt võpatas ja ta nägu tõmbus punaseks. „Aga meil oli ju varemalt kõnelus seltsimees Ždanoviga, kes andis Nõukogude Liidu valitsuse nimel kindla lubaduse, et ühtegi meie endistest riigijuhtidest ega valitsuse tegelastest ei vangistata ning nad võivad vabalt oma kodudes elada", ütles Unt.

„Kes räägib siin vangistamisest? Ta paigutatakse oma perekonnaga ainult ümber ja viiakse Moskva lähedale datšasse (suvilasse), mis on palju suurem ja ilusam kui teil siin Eestis. Ta võib sealt sõita iga päev autoga Moskvasse, mis on palju suurem ja ilusam kui Tallinn. Seal on ooperimajad, teatrid, kinod, muuseumid ja palju muud vaatamisväärset. Kõike on seal külluses. Neil saab seal väga meeldima. Meil on teada, et teda tahetakse siin mõrvata ta endiste poliitiliste vastaste poolt ja seltsimees Stalin hoolitseb iga kodaniku julgeoleku eest. Seepärast oleme võtnud ka ta elukoha juba oma valve alla," vastas Škurin.

„Aga senini pole ju keegi ta mõrvamiseks üldse katset teinud ning ta on alati vabalt, ilma kaitseta ringi liikunud. Ka pole ta valitsusele avaldanud mingit soovi oma julgeoleku kaitseks ega ka ümberasumiseks."

„Olukord on nüüd muutunud, seda peaksite juba ise ka aru saama, seltsimees Unt. Ja meie ei või ette teada, mis siin võib juhtuda. Pealegi on see seltsimees Stalini korraldus ja seda ei saa muuta ei Ždanov ega ka keegi teine. Käsku tuleb vastuvaidlematult täita," vastas Škurin järsult.

„Aga milleks siis mina pean sinna veel kaasa tulema, kui teil on antud selline korraldus?" küsis Unt.

„Teid on määratud NSV Liidu volinikuks, seltsimees Bolškarevi poolt tõlgina sinna juurde, Pätsile seltsimees Stalini korralduse teatavaks tegemiseks."

„Kuid Päts valdab ju täielikult vene keelt ja seda teab ka väga hästi teie Botškarev."

„Aga mis siis, kui ta keeldub vene keelest aru saamast ja kõnelemast? Kas peame meie seda vanameest ja ta perekonda vägisi autosse vedama hakkama? Teid on määratud seltsimees Botškarevi poolt tõlgiks ja teil tuleb seda ka täita, kas tahate või mitte. Ometi peaksite juba ise aru saama, milline ebamugavus teid ootab keeldumise korral, seltsimees Unt," vastas Škurin.

Unt vaikis ega rääkinud enam midagi.

Piritale jõudes pöörasin Kosele, Kloostrimetsa tallu suunduvale metsavahelisele teele. Mu kõrval istuv enkavedist võttis taskust püstoli ja hoidis käes. Seda märgates küsis Unt: „Mida te siin kardate? Need puud juba teie elu kallale ei tungi ja minul ega ka autojuhil pole relvi. Parem pange see juba tasku tagasi", mida enkavedist sõnalausumata tegisi. Škurin muigas omaette.

Presidendi talu juurde jõudes märkasin ümbruses väljaspool kiviaeda puude ja põõsaste tagant piiluvaid üksikuid punaväelasi. Näis, et ka talu ümbrus oli täielikult venelaste

poolt valve alla võetud. Peatasin auto talu õuel. Kaasasõitjad läksid jala läbi rohtaia elumajja. Samas õuel olid ootel ka varemalt NKVD käsutusse võetud Riiginõukogu ja poliitilise politsei autod, mis olid juba kella 5 paiku elumaja ümbruses, nagu mulle üks autojuhtidest jutustas. Umbes 10 minutit hiljem tuli Unt üksinda tagasi, istus autosse ja käskis linna tagasi sõita. Paldiski maanteel maja nr. 1 kohale jõudes nägin maja uksel ootamas vahepääl erariietesse ümberriietunud piirivalve kaptenit. Peatumisel ütles Unt:

„Sõitke sellega Kosele tagasi ja jääge sinna Škurini käsutusse. Ma lähen siit jala koju."

Sõitsin piirivalve kapteniga Kosele presidendi tallu, kus mu kaaslane kohe elumajja siirdus. Vähese aja pärast väljus sealt noor, täisikka jõudev tütarlaps, presidendi poja, Viktor Pätsi lastehoidja, kes küüditatutega vabatahtlikult Venemaale kaasa läks. Tütarlapsega oli kaasas erariides enkavedist. Sõidutasin nad linna, Tehnika tänavale vanemate koju. Alaliselt enkavedisti valve all, korjas neiu seal kohvrisse hädavajalikke riietusesemeid ja jättis vanematega jumalaga.

Teel linna hakkas vihma sadama, kuid see lakkas hiljem. Sõidul jutustas enkavedist neiule vene keeles, kui suur ja kaunis olla Venemaa, millised laiad tänavad olevat Moskvas, kuhu neid viidavat ning kui lõbus elu ootavat neid seal ees. Tugeva hingelise pinge all kuulas neiu teda vastumeelselt, tülpinult ja kui too kiidukukk oli oma jutu lõpetanud, lausus mulle:

„Öelge talle, et too on hoopis teistsugune Moskva, kuhu meid viiakse. Seal valitseb vaid äärmine puudus ja viletsus. President on meile niipalju head teinud ja ka eesti rahvale paremat aega toonud. Sellepärast on n.-inu kohus oma väikese jõuga ka hädas ja viletsuses tema saatust jagada. Siis on tal tedmine, et pole mitte täiesti üksi ega mahajäetud oma rahva poolt."

Kui palju siirast, sügavat armastust ja austust ning imestusväärset eneseohverdamist peitus tolles vaevalt täisikka jõudvas noores, töölisperekonnast võrsunud eesti tüdrukus!

Kodust lahkumisel tulid vanemad välja auto juurde, teda ära saatma. Lahkumise jumalagajätmine oli nii kurb ja südantliigutav, et isegi enkavedist pööras selja ja pühkis eemaldudes silmi. Võimalik, et ta oli Venemaa eestlane ning valdas ka eesti keelt.

Vaikselt, sõnatult toimus tagasisõit Kloostrimetsa tallu. Vahepeal oli sinna saabunud ka väike vene sõjaväeveoauto, millele küüditatavate pakid olid laotud. Igale oli lubatud kaasa võtta kaks kohvrit või pakki. Kohvreis muu hädavajaliku jaoks ruumi säästmiseks kandsid küüditatavad soojemaid sügispalituid käe peal. Kuigi oli soe suveöö, president oli palitu endale selga ajanud.

Talu teenijad kogunesid autode juurde äraviidavaid jäädavalt jumalaga jätma. Kõik nutsid, kui nad kaelustasid jumalagajätuks oma armastatud pererahvast. Ka meeste näod olid pisaraist märjad. Küüditatavad ise püüdsid kõik rahulikud olla. Viktori neine Helgi, noor laste ema, puhkes äkki nutma ja hüüdis läbi pisarate: „Tervitage kõiki, tervitage ka mu isa ja ema!"

Asuti autodele. Esimesse autosse istus Škurin presidendiga ja enkavedist istus ette minu kõrvale. Teisele autole mahutati Viktor perekonnaga ja lastehoidja, kolmandale erariides piirivalve ohvitser ja enkavedistid. Viimasena järgnes veoauto pakkidega, ühe kaasasõitva enkavedisti ja relvastatud punaväelasega. Ärasõit algas kella 10 paiku.

Olime Pirita metsa vahel kui algas äikesevihm müristamise ja välguheitmise saatel, mis olnuks nagu vastukajaks käimasolevale. Jõudnud Russalka kohale, sadu lakkas. Mõtlesin teel, mida presidendile lahkumisel öelda, nii et venelased aru ei saaks.

(Järgneb)

Ahti Pae

Mahtra sõjast

Tänavu möödub 125 aastat Mahtra s püstitamisest nende talupoegade auk vabaduse eest.

Esimest korda pärast Jüriöö mässu jälle ühiselt välja astuda 14. juunil (2. j mõisas Lõuna-Harjumaal. Sellest va mehe Juuru, Rapla ja Kose kihelkond

Teoorjuses vaevlevate peremeeste tas Vene keskvõimu ja veelgi enam ba käis tema sõjaväeüksuse põgenemin nägid esimest korda, et eestlane iia võimeline end kaitsma.

Kuigi Mahtra sõda lõppes veriselt j meestele, külvas see siiski nii kaasa usku oma rahva võimetesse.

2.

MAHTRA SÕDA

Järjekordselt uus talurahvaseadus ei olnud aga see, mida talupoeg tõeliselt ootas. Kui uus seadus jüripäeval 1859. aastal vallatalitustele välja jagati, ja need koos ärksamate, lugeda oskavate talupoegadega seda „studeerima" hakkasid, selgusid tõlgitsemise raskused, mis meeled viis äreville. Põhja-Eesti talupojad mitmes vallas, seadust uurides, otsisid kõigepealt „keisri kätt" (keisri allkirja) ja seda mitte seaduseraamatust leides, tulid arvamisele, et polegi õige seadus, vaid mõisnike poolt talupoegade petmiseks trükkida lastud tekst. Kuna seaduse osa paragrahve rääkis teoorjuse vähendamisest ja kusagil seaduses ei leitud midagi otseselt abiteo kohta, tuldi veendumusele, et abitegu enam pole tarvis teha.

Nii arvasid ka Juuru, Rapla ja Kose kihelkondade talupojad mitmes mõisas. Mahtra valla talitaja Hans Tertsius otsis aga kindlamat selgust. Ta oli arukas, ettevaatlik ja kindla iseloomuga mees, oskas lugeda ja kirjutada, seega oma aja kohta arenenud talupoeg. Kuigi ta polnud põline elanik kohapeal oli ta tuntud üle kihelkonna. Ta pärines Prandi vallast ja Mahtrasse tuli ta a. 1839 isalt saadud 500 rublaga, mille eest rentis Sepa talu, kuhu rajas marjaaia, pidas mesilasi ja külvas oma põldudele ainult head seemet. Uue seaduse eel, a. 1856 tahtis Mahtra mõisnik Helffreich talupoegade teoorjust tõsta. Ta teatas sellest neile alles jüripäeval. Hans Tertius kaebas talupoegade esindajana mõisniku kohtusse, rõhutades vormilist viga, nimelt, et mõisnik on rendi kõrgendamisest neile liiga hilja teatanud. Tänu Hans Tertsiuse osavusele pidi Harju-Järva kreisikohus talupoegadele õiguse andma. See tegu tegi Tertsiuse ühekorraga kuulsaks kogu Lõuna-Harjus.

25. aprillil (v.k.j.) läksid Mahtra talumehed mõisavalitseja Rosenbergi juurde teatama, et nad uue seaduse jõus abitegu enam ei tee. 27. aprillil läks Tertsius koos Järlepa, Pirgu ja Maidla talitajaga pastor Bergi poole, et küsida temalt uue seaduse kohta seletust. Pastor, kes seadust lähemalt polnudki uurinud, kuid uskus mõisniku juttu, et see talupoegade olukord paranevat, kinnitas talitajatele, et abitegu on juba ära kaotatud. Sellest olenevalt ei saatnud Mahtra peremehed enam 3. mail abiteolisi mõisapõllule äestama.

Nelipühade ajal käis Tertsius Tallinnas tuttava kaupmehe juures nõu küsimas. See kui vene keele parem tundja keeldus aga Tertsiusele nõu andmast, sest see olevat „kuberneri poolt ära keelatud". Vahepeal oli ka pastor Berg meelt muutnud ja ta kinnitas 11. mail kirikukantslist, et kõik mõisatööd, ka abitegu, tuleb teha vanaviisi. 18. mail läks Bergi juurde 6 valla talitajat, et Hans Tertsiuse, kellele pastor nüüd seletas, et osa seadust hakkab kehtima alles hiljem. See jutt ajas talumehed veelgi enam segadusse.

26. mail toimusid läbirääkimised mõisnik von Helffreichiga, kes ähvardas, et ta kõik need, kes abitegu teha ei taha, kihutavat Mahtrast minema. Valitseja Rosenberg andis samas Tersiusele käsu, et ta järgmisel päeval koos oma abiga haagikohtuniku juurde läheks. Sama õhtul sai Tertsius kuulda, et sõdurid on maale saadetud. Kui ta järgmisel päeval sellest valitsejale teatas, sõitis valitseja Rosenberg kohe haagikohtuniku juurde ja palus, et sõjaväe karistussalk saadetakse ka Mahtrasse. Seda ka lubati.

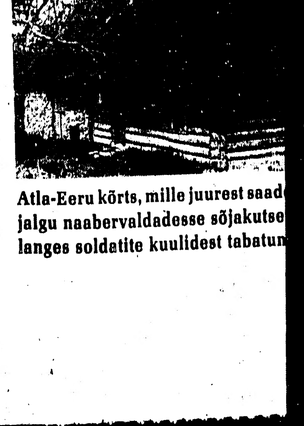

Atla-Eeru kõrts, mille juurest saad jalgu naabervaladesse sõjakutse langes soldatite kuulidest tabatun

„Meie Elu" nr 31 (1744) 1983

ked ettekanded. Pildil suured tüdru- a tüdrukud deklameerimas.

Foto — J. Säägi

„MEIE ELU" talitus võtab vastu ajakirjatellimusi.

Triinu

välja auto juurde, teda ära saatma. Lahkumise jumalagajätmine oli nii kurb ja südantliigutav, et isegi enkavedist pööras selja ja pühkis eemaldudes silmi. Võimalik, et ta oli Venemaa eestlane ning valdas ka eesti keelt.

Vaikselt, sõnatult toimus tagasisõit Kloostrimetsa tallu. Vahepeal oli sinna saabunud ka väike vene sõjaväeveoauto, millele küüditatavate pakid olid laotud. Igale oli lubatud kaasa võtta kaks kohvrit või pakki. Kohvreis muu hädavajaliku jaoks ruumi säästmiseks kandsid küüditatavad soojemaid sügispalituid käe peal. Kuigi oli see suveöö, president oli palitu endale selga ajanud.

Talu teenijad kogunesid autode juurde äraviidavaid jäädavalt jumalaga jätma. Kõik nutsid, kui nad kaelustasid jumalagajätuks oma armastatud pererahvast. Ka meeste näod olid pisaraist märjad. Küüditatavad ise püüdsid kõik rahulikud olla. Viktori neine Helgi, noor laste ema, puhkes äkki nutma ja hüüdis läbi pisarate: „Tervitage kõiki, tervitage ka mu isa ja ema!"

Asuti autodele. Esimesse autosse istus Škurin presidendiga ja enkavedist istus ette minu kõrvale. Teisele autole mahutati Viktor perekonnaga ja lastehoidja, kolmandale erariides piirivalve ohvitser ja enkavedistid. Viimasena järgnes veoauto pakkidega, ühe kaasasõitva enkavedisti ja relvastatud punaväelasega. Ärasõit algas kella 10 paiku.

Olime Pirita metsa vahel kui algas äikesevihm müristamise ja välguheitmise saatel, mis olnuks nagu vastukajaks käimasolevale. Jõudnud Russalka kohale, sadu lakkas. Mõtlesin teel, mida presidendile lahkumisel öelda, nii et venelased aru ei saaks.

(Järgneb)

Ahti Pae

Mahtra sõjast 125 aastat

Tänavu möödub 125 aastat Mahtra sõjast ja 50 aastat mälestusmärgi püstitamisest nende talupoegade auks, kes võitlesid tõe, õiguse ja vabaduse eest.

Esimest korda pärast Jüriöö mässu a. 1343 julgesid eesti talupojad jälle ühiselt välja astuda 14. juunil (2. juunil v.k.j.) 1858. aastal Mahtra mõisas Lõuna-Harjumaal. Sellest vastuhakust võtsid osa üle 1000 mehe Juuru, Rapla ja Kose kihelkondadest.

Teoorjuses vaevlevate peremeeste ja sulaste julge ülestõus vapustas Vene keskvõimu ja veelgi enam balti paruneid. Tsaaririigi au pihta käis tema sõjaväeüksuse põgenemine Mahtra väljadelt. Mõisnikud nägid esimest korda, et eestlane iialgi ei lepi ülekohtuga ja on ka võimeline end kaitsma.

Kuigi Mahtra sõda lõppes veriselt ja tõi palju kannatusi karistatud meestele, külvas see siiski nii kaasajal, kui hiljem, tohutut jõudu ja usku oma rahva võimetesse.

2.

MAHTRA SÕDA

Järjekordselt uus talurahvaseadus ei olnud aga see, mida talupoeg tõeliselt ootas. Kui uus seadus jüripäeval 1859. aastal vallatalitustele välja jagati, ja need koos ärksamate, lugeda oskavate talupoegadega seda „studeerima" hakkasid, selgusid tõlgitsemise raskused, mis meeled viis ärevile. Põhja-Eesti talupojad mitmes vallas, seadust uurides, otsisid kõigepealt „keisri kätt" (keisri allkirja) ja seda mitte seaduseraamatust leides, tulid arvamisele, et polegi õige seadus, vaid mõisnike poolt talupoegade petmiseks trükkida lastud tekst. Kuna seaduse osa paragrahve rääkis teoorjuse vähendamisest ja kusagil seaduses ei leitud midagi otseselt abiteo kohta, tuldi veendumusele, et abitegu enam pole tarvis teha.

Nii arvasid ka Juuru, Rapla ja Kose kihelkondade talupojad mitmes mõisas. Mahtra valla talitaja Hans Tertsius otsis aga kindlamat selgust. Ta oli arukas, ettevaatlik ja kindla iseloomuga mees, oskas lugeda ja kirjutada, seega oma aja kohta arenenud talupoeg. Kuigi ta polnud põline elanik kohapeal oli ta tuntud üle kihelkonna. Ta pärines Prandi vallast ja Mahtrasse tuli ta a. 1839 isalt saadud 500 rublaga, mille eest rentis Sepa talu, kuhu rajas marjaaia, pidas mesilasi ja külvas oma põldudele ainult head seemet. Uue seaduse eel, a. 1856 tahtis Mahtra mõisnik Helffreich talupoegade teoorjust tõsta. Ta teatas sellest neile alles jüripäeval. Hans Tertius kaebas talupoegade esindajana mõisniku kohtusse, rõhutades vormilist viga, nimelt, et mõisnik on rendi kõrgendamisest neile liiga hilja teatanud. Tänu Hans Tertsiuse osavusele pidi Harju-Järva kreisikohus talupoegadele õiguse andma. See tegu tegi Tertsiuse ühekorraga kuulsaks kogu Lõuna-Harjus.

25. aprillil (v.k.j.) läksid Mahtra talumehed mõisavalitseja Rosenbergi juurde teatama, et nad uue seaduse jõus abitegu enam ei tee. 27. aprillil läks Tertsius koos Järlepa, Pirgu ja Maidla talitajaga pastor Bergi poole, et küsida temalt uue seaduse kohta seletust. Pastor, kes seadust lähemalt polnudki uurinud, kuid uskus mõisniku juttu, et see talupoegade olukord paranevat, kinnitas talitajatele, et abitegu on juba ära kaotatud. Sellest olenevalt ei saatnud Mahtra peremehed enam 3. mail abiteolisi mõisapõllule äestama.

Nelipühade ajal käis Tertsius Tallinnas tuttava kaupmehe juures nõu küsimas. See kui vene keele parem tundja keeldus aga Tertsiusele nõu andmast, sest see olevat „kuberneri poolt ära keelatud". Vahepeal oli ka pastor Berg meelt muutnud ja ta kinnitas 11. mail kirikukantslist, et kõik mõisatööd, ka abitegu, tuleb teha vanaviisi. 18. mail läks Bergi juurde 9 valla talitajat, et Hans Tertsiuse, kellele pastor nüüd seletas, et osa seadust hakkab kehtima alles hiljem. See jutt ajas talumehed veelgi enam segadusse.

26. mail toimusid läbirääkimised mõisnik von Helffreichiga, kes ähvardas, et ta kõik need, kes abitegu teha ei taha, kihutavat Mahtrast minema. Valitseja Rosenberg andis samas Tersiusele käsu, et ta järgmisel päeval koos oma abiga haagikohtuniku juurde läheks. Sama õhtul sai Tertsius kuulda, et sõdurid on maale saadetud. Kui ta järgmisel päeval sellest valitsejale teatas, sõitis valitseja Rosenberg kohe haagikohtuniku juurde ja palus, et sõjaväe karistussalk saadetakse ka Mahtrasse. Seda ka lubati.

Kirjanik EDUARD WILDE
(4.04.1865—26.12.1933)
romaani »Mahtra sõda» autor 1902. a.

28. mail olid karistussüksused juba „korda loomas" Kose-Uuemõisas. 29. mail käsutati Harmi ja Habaja rendiperemehed Habaja mõisa, kus neid metsikult pekseti. Mahtra meestele tuli käsk järgmisel päeval ilmuda Habajasse.

30. mai varahommikul kogunesid Mahtra mehed Tertsiuse juurde nõupidamisele. Sinna jõudis ka habajalaste käskjalg, teeniatüdruk Miina Ermes, kes peksmist kirjeldades teatas ka habajalaste soovist: „Mitte üks Habajasse tulla, vaid koos, siis hakkame sõda pidama.."

Samal päeval kohtusid Maidla, Atla Juuru ja Pirgu abitalitajad Juuru kõrtsis kus Tertsius neid sündmustest osaliseks tegi ja naabervaldadelt abi palus, mis paarile mehele hirmu nahka ajas. Tehti ka viimane katse pastor Bergi vahendusel karistust ära hoida, kuid abi temalt ei saadud.

Nüüd otsustas Hans Tertsius Atla valla abitalitajaga koos minna Kärusse, Liivimaa kubermangu, vene preestri juurde abi paluma. Preestrilt ta abi ei saanud, küll aga lubaduse, et ta keisrile kirjutab kui asi halvasti läheb. Kui mehed 2. juunil tagasi Mahtrasse jõudsid, nägid nad metsade tagant tõusvat suitsusammat...

31. mail marssis 50 soldatit kapten Bogutski juhatusel Mahtra mõisa, et tõrkujaid järgmisel päeval karistada. Talupojad läksid paanikasse ja põgenesid koos naiste-laste ja loomadega esialgu metsa. Neid vihastas eriti see asjaolu, et peksta taheti juba enne süütegu — pidi ju abiteos ettenähtud sõnnikuvedu algama alles 2. juunil. Nad otsustasid habajalaste soovituse kohaselt appikutsed saata naabervaldadesse. Ja Juuru kirikuliste kaudu lendaski sõnum üle mitme kihelkonna laiali.

2. juuni hommikul, kui Mahtras pidi algama talupoegade nuhtlemine, ei olnud aga Mahtra üksi. Öö läbi olid appitõttajad olnud teel Mahtrasse. Teel peatati kõrtsudes, võeti „julgust" ja kella seitsme paiku marssisid lõuna poolt tulevad mehed lauluga Mahtra mõisaõuest läbi, ilma et sõdurid neid oleks julgenud peatada. Raba kõrtsis ühineti Mahtra meestega. Ja alatasa voolas mehi juurde.

Oli umbes kell kümme hommikul. Mahtra mõisa oli kogunenud üle 1000 mehe, kes kahest väravast tungisid mõisa õue. Nad piirasid karistussalga ümber, nõudsid ohvitsere ja kohtunikke välja, lubades sõduritel minema minna. Ohvitserid, pugedes sõdurite selja taha, ei julgenud tule avamiseks käsku anda. Talupojad surusid peale, tekkis kähmlusi, kui püüti püsse soldatitelt ära kiskuda. Major Laiming, karistussalga kõrgem ülem, kes koos adjutandiga samal hommikul oli saabunud, andis sõduritele korralduse ülevõimu eest taganemiseks. Kui sõdurid tunglesid mõisaõuest Atla väravate poole ja jõudsid viinaaida kohale, lõi Purila teomees Jüri Kork major Laimingi ainsa rusikahoobiga pikali. Nüüd anti käsk tulistada. Esimesena langes Jüri Tork, hüüdes teistele: „Võidelge edasi!" Oli korraga surnuid ja haavatuid, kuid see ei kohutanud talupoegi, kes nüüd tungisid sõduritele kallale. Mõisaõuest väljaspool löödi teibaga maha kapten Bogutski ja haavati teda kaitsnud viit sõdurit.

Soldatid panid kabuhirmus põgene, kohates versta paar eemal appiruttanud teist rühma ja võttes neid kaasa. Esimest korda oli talupegade vägi tsaariväe minema kihutanud Eesti pinnal!

Talupojad tormasid nüüd arveid õiendama vihatud toore valitseja Rosenbergiga. Ta nüpeldati pehmeks ja jäeti õuele lamama, kust ta hiljem mõne peremehe abil pääses põgenema. Vahepeal murti lahti viinait ja hakati võitu pühitsema. Toodi mõisaaidast välja söögipoolist ja kinnitati keha. Osa mehi uuris, mis leidub õlgkatusega häärberis ja võtsid sealt mis neile meeldis. Kes teab kuidas, kuid häärber läks põlema ja põles maha.

„Sõda" oli läbi. Mahtras polnud enam ei mõisnikku, valitsejat ega ka sõjaväge. Surma olid saanud 1 ohvitser ja 7 talupoega ja haavadesse suri hiljem 4 talupoega. Haavata said 1 ohvitser, 13 sõdurit ja 15 talupoega.

KARISTAMINE

Mahtra ülestõus pani hirmukissa nii Eestimaa kubermangu kui ka tsaari õukonna. Tsaari vend suuradmiral Konstantin ruttas Paldiskist Tallinna ja tellis kroonlinnast välja kaks sõjalaeva. Aleksander II saatis Tallinna oma tiibadjutandi kindralmajor Issakovi, kes 6. juunil tsaariie teatas, et „võibolla saab läbi ilma dessandita Peterburist". Kiirmarsil saadeti neli pataljoni Oranienbaumi. Kohapeal mobiliseeriti kõik jõud ja Harjumaa ujutati sõjavägedega üle. Kuid nüüd puhkesid vastuhakud ja rahutused teistes kohtades — Järva- ja Viljandimaal, Läänemere rannikul ja isegi Hiiu saarel, kuigi mitte enam Mahtra mõõtmeis.

Mahtra ülestõusu teostasid talupojad Juuru, Rapla ja Kose kihelkondadest. Nüüd alustati vastuhakkajate püüdmist ja karistamiseks ettevalmistamist. Tsaari erikorraldusega moodustatud sõjakohus mõistis kohtu alla antud 65-st talupojast 59 surma mahalaskmise läbi. Seda otsust ei juletud siiski ellu viia. Kuid ka pehmendatud karistusmäärad olid julmalt karmid.

Mahtra sõja eest said karistada 41 meest, kes aeti läbi kadalipu, 3-le anti vanglakaristus ja 12-le loeti karistuseks eeluurimise ajal vanglas viibitud aeg. Karistusest vabastati 6 meest.

Karistati järgmiselt:

1000 hoopi kadalippu ja 20 aastat sunnitööd: peremees Ada Andrei Mahtrast ja sulane Peeter Olander Kaiust.

600 hoopi kadalippu ja 6 aastat sunnitööd: sulane Hans Piller Kaiust, sulane Jaak Kastan Mahtrast, sulane Ada Trost Kaiust ja peremees Jaan Kroon Maidlast. 600 hoopi kadalippu ja 5 aastat sunnitööd sulane Otto Olander Kaiust ja sulane Mihkel Bauman Juurust.

400 hoopi kadalippu ja Siberisse saatmine: peremees Daniel Schmiedeberg, Arusepa Mahtrast, peremees Daniel Schmiedeberg, Mäe Mahtrast, peremees Oti Jüri Rosenmäe Mahtrast ja peremees Johan Reinvert Mahtrast.

100 hoopi kadalippu ja Siberisse saatmine määrati talitaja Hans Tertsiule ja veel 10-le mehele Kaiust, Juurust, Purilast, Harmist ja Kuimetsast.

80 hoopi kadalippu ja 4 aastat sunnitööd või Siberisse saatmine määrati 5 mehele.

70 hoopi kadalippu ja 2 aastat sunnitööd või Siberisse saatmine määrati 6-le mehele ja kahele mehele ainult 70 hoopi.

50 hoopi kadalippu sai 5 meest. Peremees Priidik Kastan sai 6 kuud vanglakaristust.

Karistamine toimus 10. veebr. 1859. a. Mahtra mõisa piirdeaia juures lumest puhtaks roogitud põllul, millele rahvas hiljem nimeks pani verepõld. Karistusalused toodi Tallinna vanglast raudus Mahtrasse 400 soldati, 28 kasaka ja 6 ratsasandarmi valve all. Peksmise päeval oli 10 kraadi külma, verist veremängu, trummipõrinate saatel, oli käsutatud pealtvaatama Mahtra ja ümbruskonna rahvas.

Peksmise eel pidas pastor Berg vaimuliku talituse, milles ta m.h. ütles: „Igga hing heitko ennast üllematta alla, sest üllemaid ep ole muido kui Jummalast..." Kõik talupojad peale kahe, kes nõrkesid (neile oli määratud 70 hoopi) said kätte neile määratud arvu hoope. Kuidas küll Ado Andrei ja Peeter Olander kannatasid välja 1000 hoopi! Aga nad tegid seda...

Hans Tertsius viidi Siberisse Omi jõe kaldale, 120 km Omski linnast ja 15 km Ivanovka külast, kus oli asustamata maa. Sinna saadeti ka teised Mahtra mehed, kelledele hiljem saabusid järgi nende naised ja lapsed.

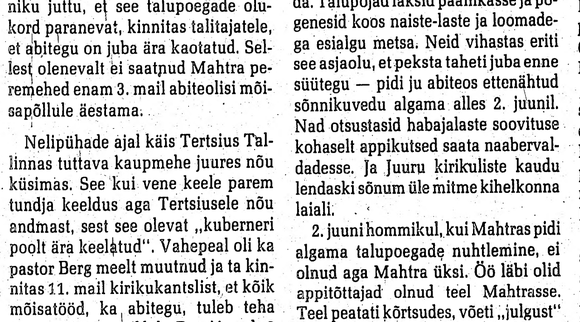

Atla-Eeru kõrts, mille juurest saadeti välja 2. juunil 1858. a. ratsakäskjalgu naabervaldadesse sõjakutset viima. Paremal — kask, mille all langes soldatite kuulidest tabatuna Adra Mihkel.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8
Tel. (416) 466-1951
466-1502

MEIE ÄRIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS
VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks.
Samuti käsitöö kinkeesemeid —
KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal.
Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Sada aastat hiljem, 10. veebr. 1958. a. kirjutas Hans Tertsiuse pojapoeg Siberist: „Mahtra mehed ei kaotanud eluusku. Nad hakkasid suure õhinaga uut elupaika kohendama. Varsti tekkis Omi kaldale uus küla — Vana-Viru. Vanaisa ehitas küla lähedale ka tuuleveski. Ta elas 80 aasta vanaduseni ja suri a. 1900. Ta surm oli väga kerge. Sõitis poja Antsuga veskilt koju, noor Ants esimesel hobusel, isa tagumisel, kui vanker koduvärastil seisma jäi, läks noor Ants isa üles ajama, kes arvatavasti oli uinunud, kuid leidis, et isa on juba külm." Hans Tertsiuse poolt ehitatud elumaja on praegu veel alles Vana-Viru külas.

Mahtra ülestõus, mis oli kaasaja võimukandjatele suureks ehmatuseks, tekitas päravee uutele reformidele. 1863. a. anti uus passiseadus, mis suurendas liikumisvabadust. 1865. a. keelati ära mõisnikel talupoegadele ihunuhtluse andmine. 1868. a. keelati rendilepingute sõlmimine teoorjuse peale. Algas raharendi ja talude kruntimise aeg. Kuid algas ka väljarändamine Venemaale, kus iseseisvuse eel elas juba 200 000 eestlast.

MONUMENDID MAHTRA MEESTELE

Mahtra meeste heroilisele ülestõusule on järelpõlved püstitanud kaks monumenti. Üheks neist on kirjandus-kultuuriline Ed. Wilde „Mahtra sõda" mis ilmus a. 1902 K. Pätsi toimetatud ajaleht Teataja veergudel ning sai laia ja erakordselt sooja tähenepanu osaliseks. Teine on endise Mahtra häärberi asukohale 1933. aastal püsitatud raudkividest aluse ja obeliskiga mälestusmärk, mille idee andjaks ja teistuse organiseerijaks oli tolleaegne Sepa talu noorperemees Johannes Tutt, Kaitseliidu Juuru malevkonna päälik.

Eduard Wilde külastas sajandivahetusel Mahtra sõja võitlusvälju, rääkis paljude veel elus olnud kaasaegsetega, kogus autentset materjali arhiividest ja tutvus ka Hans Tertsiuse poolt tehtud ülestähendustega, mis ajakirjanik Luiga kaudi toodi kodumaale. Wilde kirjutas oma „sotsiaalse romaani" suure kaastunde ja haarava visuaalsusega. Ta romaanist on ilmunud mitu kordustrükki. Seda teost võib tänapäeval ja tulevikuski suure naudinguga lugeda, kui ollakse eesti rahva el põlvest huvitatud.

Johannes Tutt põgenes 1944. a. sügisel kodumaalt koos abikaasa ja kahe sülelapsega Sakeamaale, kus ta kuus aastat hiljem, sõja järgi mahtrameheliku visadusega, päeval ülikoolis õppides ja öösel trammikonduktorina sõites, saavutas dr.vet. med. teadusliku kraadi. Ta töötas sejärele loomaarstina Finspangis, Rootsis, kus praegugi maalikunstnikuna elab ja tegutseb oma uues kodus.

Kohtame Johannes Tutti ja ta abikaasa Leilit nende kevadiselt õitsmele löönud aias ja ajame juttu majas, mis peremehe plaanide kohaselt tehtud ning mille kohta ta ütleb: „Vakamaa on 400 m^2, minu maja on ainult 550." Lahke pererahvas, mõlemad mahtralased, jutustavad Mahtra mälestusmärgi saamisloost järgmist:

Mahtra sõja 75. aastapäeva lähenemise eel tekkis kavatsus sündmust väärikalt tähistada. Rääkides algul mitme sõbraga veeres asi käiku ja 1931 moodustasime vastava toimkonna mitme valla organisatsioonide esindajaist. Sinna kuulusid m.h. mu Atlast pärinev sõber Konstantin Lepp, tööstur Voldemar Adamson, Oskar Jüriväli ja tema poeg Emil Juurust, koolijuhatajad Jaak Liiver ja Ants Kruusimägi, Eduard Härm, August ja Julius Koik jt. Kui tegin mälestussamba ettepaneku, naerdi ja hädaldati, et kust me saame raha. Leidus ka siiski neid, kes ideesse uskusid. 1932. a. jõulu eel tutvustasin oma kavandit Tallinnas oma endistele õpetajatele Vold. Pätsile, N. Triikile ja G. Reindorffile. Oldi väga positiivne. Esitasin selle Teedeministeeriumile ja kavand kinnitati 1933. a. märtsis. Käisin ka Pätsi juures toetust palumas — lubatiga 250 kr.

Järgmisel kuul alustasin töödega. Mina koos venna Arvediga vedasime muldkeha oma hobustega kokku. Tööstur Adamson andis oma töölised aluskivide lõhkumiseks ja paika panemiseks. Suurküla mees Mihkel Susi, keda omal ajal mõisnik olla koerte vastu vahetanud, lõhkus kõik kivid. Vassili Zelmin oma meestega panid kivid samba aluseks nii osavalt ja meisterlikult, et seal tänapäevani pole pragugi sees. Kiviraiuja Jaak Paabo käis Soomes ja ostis sealt vajaliku kivi obeliskiks, mille esiküljele ta lihvis ja raius sellesse pareljeefi ratsanikuga. Obelisk sai 1,5 m kõrge ja 80 sm lai. Maikuu lõpuks 1933 olid kõik *tööd valmis. Sõitsin Eduard Wilde* juurde Tallinnasse ja kutsusin ta mälestussamba avamisel kõnelema. Wilde oli haiglane, kuid andis kohe nõusoleku. Kutsed said saadetud Vabariigi valitsusele, omavalitsustele ja paljudele teistele.

Suviste esimesel pühal, 1933. aastal, **olid kõik** Mahtrasse kulgevad **teed ja jalgrajad** tulvil rahvast, kes **tõttasid** austama Mahtra ülestõusu talurahvast. Orkestri helide saatel ja lippude lehvides jõuab kohale Kaitseliidu, maanaiste seltside jt. organisatsioonide pikk rongkäik. Vaatepilt on võimas. Ratsasalga saatel saabuvad Vabariigi valitsuse esindajate autod ja armastatud ja oodatud Wilde. Kõlab tervitusmarss. Külalised võtavad istet värskelt puhkenud põlulillede ja kaskedega kaunistatud kõnetooli ees. Sealsamas seisab katelinikusse mähitud mälestussammas. Toimkonna esimehena ütlen avasõna.

Võimsa aplausi ja tervitushüüete saatel astub kõnetooli Eduard Wilde. Ta on suursugune ja peaagu müstiline: „Ma tulen manalast. Ma tulen manalast ja toon teile tervitusi Mahtra kangelastelt", alustab kõneleja igavikku varisenud kangelaste ja nende tegude ideelises võitluses. Nende nimel kel sinililled silmadel ja kullerkupud kulmudel manitseb Wilde meid kaitsma endale võidetud vabadust kõikide väljastpoolt tungivate vaenlaste vastu. Ta tänab Mahtra rahvast aastate eest andmete kogumisel temale osutatud vastutuleku eest ja nende paikadel jällenägemise rõõmus.

Järgnevalt kõnelevad Riigivolikogu esimees K. Eenpalu, siseminister Roopere ja paljude asutuste ja orgide esindajad.

Monumendilt võetakse kate. Loetakse ette Mahtra langenute ja karistatute nimed. Neilc lauldakse „Isamaa ilu hoides". Järgneb pärgade panek ja enam kui 5000 häälest kantud hümn.

Mälestussammas asub mahapõletatud mõisa aseme juures. Ta massiivse jalamiku moodustab Mahtra põldudelt väljakangutatud raudkividest kolm astet, sümboliseerides kolme kihelkonda, ning selle paigutatud veskikivi, kunagisest Mahtra tuuleveskist, millesse raiutud: „Siin võitles Eesti talupoeg tõe, õiguse ja vabaduse eest." Sellest ülevalpool on graniit-obelisk kuldtähtedes kirjaga „1858 Mahtra sõja mälestuseks 1933." Veskikivi, mis Mahtra rahvale oli kaua leivajahu jahvatanud, vedeles aastakümneid end. tuuleveski varemete juures ja oli minu lapsepõlvemängude vana tuttav.

Pidustuste teises osas lavastati „Sõjamäng". Mahtra asunduse kaitseks ja vastulöögiks, kus Mahtra mehed jalgsi ja ratsa osalesid. Siis tuli vaheaeg, kus vestluses leiti sõpru-tuttavaid, vaadati endise mõisa ümbrust ja külastati isegi kolm kilomeetrit eemal asuvat Sepa talu, Mahtra Suurkülas, et näha veel Hans Tertsiuse-aegset rehetuba, kus peeti peremeeste poolt sõjanõu, ja ka aita, mis enam kui 200 aastane ja praegugi veel alles Sepa õuel.

Suuremaks huvipunktiks oli Andres Särevi dramatiseering Mahtra sõjast, mille esitasid Uuru, Mahtra, Kaiu, Kuimetsa ja tesite valdade noo- Kaiu, Kuimetsa ja teiste valdade noored. Paljud kaastegevad olid Mahtra sõja järeltulijad. Vabaõhulavastus, mida Andres Särev ise käis instrueerimas, esitati Karjatse talu õues, mis oli ehitatud endise Mahtra mõisa karjalautade asemele. Näitlejad esinesid suure andumuse, hingelise soojuse ja armastusega. Rahvas kiitis ja tänas neid südamest.

Päike oli vajunud allapoole puulatvu, kui koguneti küüni lõhnavate kaskede vahele ja alustati valsihelide saatel tantsuga. Ja kui see lõppes oli päike juba teravalt tõusnud kõrgele ja rukkirääk, see suveööde väsimatu kontsertmeister — valjul läbitungival ja võimsal häälitsusel — täitis kogu ümbruse. Ja oli alganud Suviste teise püha hommik.

Mahtra kujunes omapäraseks turistide külastuspaigaks, samuti ka Sepa talu, kus kunagi elas Hans Tertsius ja kus minagi ilmavalgust nägin.

Üleskutse hiidlastele Käinast

Juba pikka aega olen kogunud andmeid oma kunagise kodukoha — Käina vallas asunud külade, nendes laiduvate talude ja taluomanike perekonnanimede kohta, nagu need esinesid meie lahkumisel kodumaalt 1944 aasta sügisel ja mu kartoteek on enamvähem täielik 30 Käina vallas leidunud küla kohta, sisaldades 716 ühikut-talu, milledest teada 680 talu nime ja 591 taluomaniku perekonnanime.

Vaatamata pingutustele ei ole mul aga siiani õnnestunud saada vajalikke andmeid järgmiste teadaolevalt Käina valla piires asunud külade-asulate kohta:

1. Jõe
2. Kaasiku
3. Niidi
4. Pasti
5. Rehe
6. *Vaemla*

Oleksin seepärast ülimalt tänulik kui isikud kes pärinevad nimetatud küladest-asulatest saadaksid oma küla kohta niivõrd täieliku nimekirja kui võimalik külas leiduvate talude kohta koos omaniku perekonnanimega.

Ka oleksin tänulik kui käesoleva üleskutse lugejad, kel on teada mõne ülalnimetatud küladest pärineva isiku praegune elukoht, saadaksid mulle isiku aadressi, et saaksin temaga astuda vahetusse ühendusse soovitud andmete saamiseks.

Kuna iga saabuva aastaga väheneb nende isikute arv, kes on teadlik kunagi Käina valla piires asunud külade, talude ja nende omanike kohta käivaist andmeist, on viimane aeg jäädvustada seda, mis oli meie koduvallas.

Seepärast — aita kaasa selle jäädvustamisel ja saada materjale aadressil: Aksel Vaigur, Planteringsv. 52, 252 29 Helsingborg.

A. VAIGUR
kunagine käinakas

Soome presidendi populaarsus jätkub

Poolehoid president Mauno Koivistol polnud ainult valimiste aegne, vaid on jätkunud ka nüüd. Praegu on soomlastest 87 protsenti rahul Koivisto tegevusega. Uurimus tehti „Suomen Gallupi" poolt. Aasta jooksul on Mauno Koivisto poolehoid isegi suurenenud kahe protsendi võrra, kuna möödunud aasta aprillis-mais oli see „ainult" 85%.

Väga rahul Koivistoga oli üks kolmandik intervjueeritud kodanikest, üsna rahul on 54%.

Intervjueerijad peatusid 81 eri kohas maikuus ja küsimustele vastas umbes tuhat soomlast.

Kõige rohkem Koivisto toetajaid leidub loomulikult sotsiaaldemokraatide ridadest — 54%, need on „väga rahul". Seevastu keskerakonna ja Koonduspartei toetajate hulgas terminit „väga rahul" ei taheta kasutada, vaid üteldakse „rahul".

Rahvademokraatide/kommunistide poolehoid jätkub. „Väga rahul" on nendest nüüd 33% (enne 29), aga „üsna rahul" on langenud 49 protsendini (58). Arvatakse, et need arvud ei sõltu nii palju Koivisto tegevusest, vaid opositsioonis oleva partei suhtumisest poliitikasse üldse.

Eesti kilu Ameerikas

USA delikatessäridesse on tulnud müügile Tallinna kilu hinnaga 3 dollarit karp.

Karbil on tekst kolmes keele: „Spiced Tallinn Kilka", „Kilka de Tallinn Epicee" ja „Talliner Gewürtzbreitling". „Kilka" on võetud vene keelest. Päritoluks on märgitud „Product of USSR Tallin" ja kaanel on Tallinna vinjett.

KIRJANDUS □ KUNST □ KULTUUR

„Keskmise" generatsiooni tund

Viimastest silmapuutunud sõnavõttudest väärivad erilist tähelepanu kadunud kolleegi Ed. Vallaste (suri 11. juulil) „Kommentaar" (arvatavasti ta viimane või eelviimane) „V. Eesti Sõnas" nr. 27, 7. juulil, pealkirjaga „Jah, mis on keskmise generatsiooniga?", ja Roman Toi aktusekõne suveharjapidustustel 2. juulil Seedriorul.

Arvatavasti võis sulgeda kolleeg Vallaste oma silmad rahutundega südames: oleme oma ettenähtud saatatesse mahtuva elutöö teinud ja lahkume teadmises, et „paar aastakümmet eestlaskonna ühiskondlikust elust eemal seisnud keskmise generatsiooni liikmed hakkavad rahvuslikust tegevusest ja vabadusvõitlusest osa võtma".

Roman Toi oma aktusekõnes, mis seekord rõõmustaval kombel sõirdus „välisvõitluselt" meie elu sisevaatlusele, märkis samuti: „Senine aktiivne ja võimekas generatsioon hakkab bioloogia survel tagasi tõmbuma ning uus, noorem generatsioon (Vallaste poolt kutsutud „keskmiseks" — J.K.), ikka enam ja enam domineerima."

Kuigi Toi muusikamehena pühendas oma kõne otsesõnastuses peatähelepanu helidele, oskas ta temale omases diplomaatlikus diskreetsuses haarata ainet hoopis sügavamalt. „Kunstnik (mitte ainult helilooja — J.K.) nautiga oma loomingulist tegevust, aga tema loomingus peegeldugu ikkagi eesti rahva rõõmud ja mured. Momendil, kus meie vabadusvõitluse pärisrelvad on ära võetud, kasutagem siis neid vahendeid, mis veel on käepärast." „Oma noori kunstnikke peame edutama ja neile esinemisvõimalusi leidma, et nad saaksid oma „tiibu proovida". „Meil on heameel sellest, et me kas või ainult kultuurliste vahenditega võime eestlaste õigust iseseisvusele jätkata." „Antud oludes on eestlaste aktiivne kultuuriline tegevus sama tähtis kui poliitiline ja me ei näe põhjust, miks nad ei võiks armukadeduseta ükstelst toetada."

Tuleb loota ja palvetada selle eest, et neid tõesõnu ei võetud ega võetaks pidukõneliste fraasidena ei vanade ega nooremate poolt. Ja mitte väärtõlgenduses. Siin ei mõelnud aktusekõneleja mitte ainult muusikat, ei ka laulu, tantsu, näitekunsti, vaid neid ja neile lisanduvat muulaadset kultuuriloomingut koondrelvana.

Kultuuriloomingus on lüürika, heli, rahvatantsu j.m. kõrval ülimalt olulise tähtsususega sõna, jutustav-kujundav mõte ja tunne, analüüsides inimest ja pannes aluse ka eelnimetatud harudele. Sõna varal võime jätkata „eestlaste õiguse kinnitamist iseseisvusele". Et seda suuta täna ja edasi, „peame oma noori kunstnikke edutama ja neile esinemisvõimalusi looma, et nad saaksid „oma tiibu proovida".

Kultuuripuul on palju oksi. Mõnede eest on „noorem generatsioon" asunud juba hoolitsema. Kuid ilma kellelegi varju heitmata võime siiski küsida, kui palju ja mida oleme teinud proosa, lihtsa jutustuse, essee, novelli, novelleti heaks? Kui sügavalt on kirjeldatud meil vanema põlve haritlaste, meie isade-emade enesetunnet mustatöölisteks muutumisel, et anda praegusele „teisele generatsioonile" kõrgemat haridust? Kuipalju teame kirjanduse kaudu oma kaaseestlastest lähimaist naabreist? Küsimuse alla langeb siitkaudu inimene üldse, meie võitlus, isegi tehnika ja humanitaarteaduste vahekord lähemas tulevikus.

Kõikide nende probleemide vaatlemine-analüüsimine on proosaloomingu kui inimese avastamise ülesanne. Seepärast, kui minna tagasi Vallaste ja Toi lähteteeside juurde —, me oleme õnnelikud, et seni „kadunuks" loetud „uus generatsioon" endast avastades on pöördumas oma rahvuslike ja üldinimlike kohustuste juurde, kuid meie põhilisimaks lootuseks jääb, et nad ei unustaks elavat, rahvast ja rahvust toitvat ning edasikandvat sõna, ja asuksid töötama kaasa selle emakeelsel viljelemisel meie kultuuripuu ühe peaoksana. Esialgu kasvõi ainult ostudega-toetamistega, ja siis edasi — isikliku loova osavõtuga. Sest ka meie igaühe isiklik tundeline varamu täitub eluvõitluses järjest uute võrsetega, mida on tarvis vaadelda, vaagida, võrrelda, viia tagasi eilsesse ja kanda edasi ettepoole. Selles kirjanduslik-loomingulises tulimullas küpseb uus generatsioon elu- ja võitlusvalmiks. Sellist ääsituld vajab iga täismõõduline kultuurikandja iseenda ja ühiskonna huvides.

JOHANNES KAUP

Valev Uibopuu

Uibopuu novellikogu rootsi keeles

Valev Uibopuult on ilmumas rootsikeelne novellivalimik pealkirjaga „Ingenstans att ta vägen". Väljaandja on Invandrarförlaget Borasis. Raamat ilmub kava kohaselt k.a. augustis.

See hõlmab 166 lehekülge sisaldades 12 valiknovelli. Raamatu kaane on kujundanud kunstnik Olev Mikiver.

Teatavasti on Uibopuult varem ilmunud rootsi keeles romaanid „Fyra eldar", „Att vilja leva" ja „Markus hjälparen", See on nüüd esmakorda kus ta esineb rootsi raamatuturul novellistina iseseisva raamatu näol. Rootsi ajakirjades on ta novelle selle vastu ilmunud varemgi.

EPL

„Kannatustee" — ajalooväärtuste uus kogu

Taandununa Austraalia „tagamaale", eemale eestlaste kärarikkaist rahmeldamistest USA-s, Kanadas ja Rootsis, on Peeter Lindsaar viimase 30 aasta jooksul tõusnud meie päevateemaliste ja kodulooliste kirjameeste esiridadesse. Kui tema Sydneys 1950. a. ilmunud „Vana hobune" (kirjutatud võistlustööna ja auhinnatuna juba Saksamaal) ja sellele 3 aastat hiljem järgnenud reisikirjeldus „Neptuun ilmus laevale" olid veel nagu „julguse võtmiseks" igapäevase leivateenimise kõrval, siis 1954. a. ilmunud „Koduküla" oli juba laiahaardeliseks peatõstmiseks kodukandilises lähizhanris, mis julgustas autorit haarama sulge meie (ja sellisena kogu euroopa) kirjanduses puuduva 6-köitelise kaitseväe-romaanisarja (1959, 1962, 1967, 1970, 1974 ja 1977) loomiseks. Sinna monumentaalse loometöö vahele mahtusid aga ka veel uurimus „Eestlased Austraalias ja Uus-Meremaal" (1961) ja 1964 ilmunud meie rahva ja üksikisikute lähisajaloo draamasid dokumenteeriv usutlustekogu „Mardus kiljatas". Nüüd oleme saanud sellele teise köitena korvamatu väärtusega jatku pealkirja all „Kannatustee" (EKK, Lund 1983).

„Mardus kiljatas" andis 25 mälestususutlust (nende hulgas sündmustiku kronoloogiline tabel), jaotatuna 4 peatükki: Omariiklusaeg, Kommunistide aasta, Sakslaste aastad ja Läänes pärast kodumaa kaotamist. Enamik neist mälestustest puudutas sõjaväelasi ja nende saatusi kodumaa kaitsel ning reedetuna ja taandumisel.

Nüüd ilmunud „Kannatustee" üldpealkirja alla viidud „usutlustekogu mälestusist", mis koosneb peale saatesõna 17 eraldi pealkirjastatud usutlusest, ei ole enam jaotatud kronoloogiliselt peatükkideks. Ja seda mitmeti arusaadavail põhjusil. Sest „Kannatustee" ei ole enam niivõrd üksikisikute kui kogu rahva saatusdraama jäädvustamine nii üksikmälestustega kui ka toetuspunktidega lepinguile ja jalgade alla tallatud õigusnormidele. Näiteks 1930-ndate aastate piiritagused ja Petseri tulikahjud, venelaste käitumine ja mõrvad Peipsil, Venemaale müüdud piima tagasisaadetud tühjadele vagunitele maalitud propagandaloosungid „P'im nälgivatele eesti lastele", „kaubaleping" Moskvaga jne. Erilist väljatõstmist vääriksid asjaosaliste otsesed mälestused pres. K. Pätsi ja kindral J. Laidoneri küüditamiste üksikasjadest, otse fotolise selgusega antud kirjeldused elutingimustest Siberi muldonnides ja Eestist nn. „mobiliseeritute" olukorrast peagu näljasurma ootavate vangidena, mis selgitab õieti esmakordselt ka põhjusi, et neist paljud olid sunnitud oma elu päästmiseks asuma vennatapjate punastesse ridadesse, kust neid nopiti välja ja likvideeriti. Nendele väärtuslikke lisaandmeid sisaldavatele üksikmälestustele liituvad suurt tähtsust omavad mälestused dr. Mäe märgukirjast, kus leidub tema ülihuvitav õigusanalüüs Eesti ja eestlaste osale nii suhetes Saksamaaga kui ka põhjendus, miks eestlaste hulgast ei saa otsida ei natse ega sõjasüüdlasi sakslaste „liitlastena".

Täiesti uusi andmeid samuti toovad asjaosaliste mälestused abiõdedest sõjaväes, äsja surnud pr. I. Soodla osast Eesti invaliidide Õppekodu rajamise üksikasjadest Saksamaal, Itaalia suuruste puhkekodust Austrias jne. Avaldatud on raamatus ka meie saatust määranud kurikuulsa Molotov-Ribbentropi pakti salajase lisaprotokolli tekst ühes ülihuvitava lisaandmestikuga,saadud kindral Vlasovilt, mis näitab, et kõnealune pakt oli Stalini vaimusünnitus ja mõeldud algusest peale Saksamaa hävitamiseks õigeaegse seljataguse löögi abil silmapilgul, millal Saksamaa oli muutunud juba nõrgaks. Sama mälestuskild selgitab Laidoneri sõjakoolikaaslase marssal Jegorovi (külastas Eestit 1936 või 1937) saatuse ja näitab, et Laidoneri tutvustati vene entsüklopeedias juba 1942. aastal kui „kodusõjaaegset (sic!?) Eesti valgete bandiitide juhti", kes entsüklopeedia 1953. a. väljaandest üldse kustutati, nagu ei leidu seal ka kindral-ltn. Andrei Vlasovi nime.

Kui oma koduse raamatukogu mälestusteoste riiulist ülevaadet tehes võime rahuldusega ütelda, et paguluses ilmunud teoste sisuline kaal on nii tugev, et suudab suures osas asendada kodumaa rõõvvallutajate poolt hävitatud ja hävitatavaid ajaloo-andmeid, siis leiab Peeter Lindsaare värske „Kannatustee" omale koha selle riiuli esiosas, isegi eespool usutluste I osa „Mardus kiljatas". Lindsaar ei tee ülepakkumisi ei kommentaaridega teiste mälestustele ega nende kohendamistega. Ta toimib tubli ja tüseda „rivijuhina", asetades kõik „reamehed" — mälestuskillud nende õigetesse asukohtadesse.

Kuipalju vaeva on näinud ta nendega enne „paraadi", see jääb tema kui kutselise ja nõudliku riviohvitseri saladuseks. Aga tõendit tulemusena ei saa kummutada keegi: Peeter Lindsaar on tubli ja kindlakäeline kompaniiülem ka kirjasõnas ja ajaloo dokumenteerimisel. „Kannatustee" on selle parimaks tõendiks ja meile suureks väärtuseks.

JOHANNES KAUP

Monograafia sini-must-valgele

Artur Taska: Sini-must-valge 100 aastat. Eesti Üliõpilaste Seltsi Vanematekogu kirjastus, Montreal 1982. Kunstiline kujundus: Joann Saarnilt. 484 lk. Illusteeritud.

Pikemaaegse materjalikogumise ja uurimise tulemusena on Artur Taska avaldanud monograafia eesti rahvusvärvide tekkimise, kasutamise ja saatuse kohta. Ligi 500-leheküljeline teos sisaldab väga mitmekülgset materjali teema kohta. Illustratsioonides on esitatud tähtsamad isikud sini-must-valge ajaloos, värvide kasutamised ametlikus ja erasektoris (viimased väga ohtrate värviliste näidete varal).

Teose esimene osa vaatleb värvide tekkimise eelaega enne Vabariiki, ärkamisaega, eesti lipu mõtte arengut, selle esimesi avalikke esinemisi ja mõtte ning lipu levikut.

Teine osa hõlmab Eesti Vabariigi väljakuulutamist ja lipu kerkimist Eesti Vabariigi ametlikuks välismärgiks. See mahutab lipu saatuse Vabadussõjas ja pika arenguloo lipu kasutamise määruste ning seaduste loomise puhul.

Kolmas osa käsitleb lipu saatust okupatsioonide ajal. Neljandas osas vaadeldakse lipu esinemist meie kultuurilises sektoris ja ajalooliste sündmuste puhul. Lisatud on peatükk Pika Hermanni torni kohta.

Autori usinus kirjavahetamises väga paljude isikutega ja ta töökoorem materjali kogumisel näib tohutuna. Vastavalt on mitmekülgne ja paljusid sektoreid kattev ka kogutud materjal. Selle esitamises on olenevalt teose kompositsioonist teatud kordumisi, millele viitab autor oma eessõnas.

Seoses sini-must-valge ajalooga tuleb paratamatult puudutada ja kohati põhjalikumalt kirjeldada ka eesti rahva ajalugu üldse — eriti perioodil, mil lipu ja rahvusvärvide mõte arenes ja teoks hakkas saama. Eesti Üliõpilaste Seltsi varasem ajalugu pakub selleks asendamatut materjali. On tulnud kasutada varem korjatud materjali, kuna neid aegu mälejatjad praegu on kõik Manalasse varisenud.

Seda huvitavam on jälgida üksikuid kirjavastuseid ja detailide esiletoomisi alates Vabadussõjast. Sini-must-valge kerkimine riigilipuks pole kaugeltki nii lihtne, kui seda võiks pealiskaudsete teadmiste puhul arvata. Väga huvitav on jälgida sini-must-valge saatust ja ikka jälle uuesti esilekerkimist okupatsiooniaastatel. Teatavasti on veel üsna hiljuti mässu- ja rahvusmeelsed noored riskinud oma saatusega nende värvide avalikkuse ette toomisega rangetest keeludest hoolimata.

Sini-must-valgel on nüüd oma kogu sajandit hõlmav ajalugu, mis kulgeb rõõbiti eesti rahvusliku võitlusega selle sajandi jooksul ja on täis pinevaid ning üllatuslikke peatükke.

AR-GI (EPL)

KAI KÄÄRID
MAALID MÜÜGIL suures valikus.
Helistage ette 225-5595.
390 Princess Ave., Willowdale

„AMEERIKA HÄÄLE" SAATEAJAD

EST	PÜHAPÄEV	ESMASPÄEV	TEISIPÄEV	KOLMAPÄEV	NELJAPÄEV	REEDE	LAUPÄEV	Eesti aeg
1:45 2:00	Päevauudised ja aktuaalne informatsioon							5:45-6:00
1330 1400 ent 1430	Päevauudised Kommentaar Usk ja eksistents Välis-Eesti	Päevauudised Kommentaar Tänapäeva Ameerika Sport	Päevauudised Kommentaar Humanitaar-teaduste valdat	Päevauudised Kommentaar Noorte maailm	Päevauudised Kommentaar Teadus ja tehnika	Päevauudised Kommentaar Majandus	Päevauudised Kommentaar Välis-Eesti	1730-1800 ja 1830-1900

Meetrid	kHz
31.5	9530
42.1	7120
48.9	6125
49.3	6080
19.7	15270
25.1	11630
25.3	11705
25.4	11825
30.9	9735

„Ameerika Hääl" (The Voice of America) on Ühendriikide Informatsiooni Ameti (U.S. Information Agency) ringhääling, mille ülesandeks on edendada arusaamist Ameerika Ühendriikide, tema rahva, ühiskonna ja poliitika kohta teistel maadel.

Kuigi „Ameerika Hääl" on USA valitsuse ametlik „hääl", edastatakse ka opositsiooni esindavate ja teiste avalikku arvamist kujundavate isiksuste arvamusi, objektiivsuse ja tasakaalu mõttes. Usutletakse ka erinevatel aladel tegutsevaid isiksusi, et nende kaudu väljendada teatud aspekte Ameerika elust.

„Ameerika Hääl" kajastab oma saadetes USA ja maailma sündmusi. Ta informeerib, selgitab ja valgustab, andes ka tagapõhja ja konteksti, nii et kuulajal võiks tekkida parem arusaamine *kuidas ja miks millegi* kohta.

Eestikeelsete saadetega alustati juunis 1951. Iga päev toimub üks viieteistkümne-minutiline hommikusaade, kell 5.45-6.00 Eesti aja järgi, mille sisuks on peamiselt päevauudised ja aktuaalne informatsioon korrespondentidelt, ja kaks pooletunnilist saadet õhtul, mis on Eestis kuulda kell 17.30-18.00 ja 18.30-19.00 sealse normaalaja järgi. Õhtused pooletunnilised saated on mõeldud peamiselt päevauudisteks ja uudistes kajastuvate sündmuste kommentaarideks ja analüüsideks. Tavaliselt on igal nädalapäeval kavas ka selle päeva eriteema: pühapäeval — usk ja eksistents, esmaspäeval — spordivestlus, teisipäeval — huviretk humanitaaraladele, keskнädalal — noorte teema, neljapäeval — teadusest ja tehnikast, reedel — majandusalalt ning nädalalõpul välis-eesti ringvaade, milles edastame mõnda eestlaste ja eesti organisatsioonide tegevusest USA-s ja teistel maadel.

Oleme huvitatud kuulajate arvamustest ja tänulikud sellekohaste kirjade eest.

THE VOICE OF AMERICA
Washington, D.C. 20547, USA

Vaba Eesti Raadio jätkuvad saated Marylandis

Eesti- ja ingliskeelsed eesti raadiosaated Towsoni Ülikooli raadios WCVT-FM kestavad korrapäraselt kord kuus. Saadete koostaja ja teadustaja on Lilian Esop.

Viies saade 21. mail algas eesti rahvatantsuviisidega keelpillidelt „Kuma", esitusel ja Anu-Liis Esop mängis kandlel „Kandle polka". Siis kõneles Eesti Rahvuskomitee ja Baltimore'i Eesti Seltsi juhatusliige Anne-Liis Deklau eesti rahvuslike pidustuste traditsioonidest, mainides ka eesolevaid IV Ülemaailmseid Eesti Päevi Torontos. Ta selgitas 1944. a. Nõukogude Vene okupatsiooni eest põgenenud eestlaste sügavast vajadusest ja kohusetundest oma kultuuri ja vabadustahet edasi kanda, et alal hoida vaba eesti ühiskonda ja olla ikestatud Eesti eestkostjad vabas maailmas kindlas usus Eesti vabanemisse kommunistliku ülevõimu alt.

Järgnes Baltimore'i Eesti Naiskoorilt Salme Purre „Laulúlind" Walter Esopi juhatusel ja Juta Zacharski klaverisaatel helilindilt.

Edasi kõneles rahvatantsurühma „Vanaranna" juht Malle-Mai Schuster eesti rahvatantsudest kui läbi aegade ja üle miilide ulatuvast sidemest. Ta kirjeldas „Tuljaku" tantsimist, mille järel kostis „Tuljak" II Ü. E. Päevade heliplaadilt. Kõneleja lõpetas veendumusega: „Eesti rahvatantsijad ei väsi, ega võta omaks kommunistlikku ideoloogiat. See on meie võitlus oma rahva ja maa eest ja aeg tuleb, kus rahvatantsu tantsitakse vaba Eesti pinnal."

Teadustaja andis siis edasi head soovid Andres Pirgilt Argentiinast, kes oli Eestis Riigi Ringhäälingu teenistuses 1930-ndail aastail ja kelle mälestuskildude seeria ilmus „Meie Elus" ainuladse RR töö tutvustajana. Tervitusena A. Pirgile järgnes laul „Hele täht" Tallinna Meestelaulu Seltsilt, heliplaadistatud Tallinnas ligi 50 a. tagasi.

Saade lõppes kutsega kohalikule suvefestivalile, soovitusega ettevalmistamiseks IV Ü. E. Päevadeks ja „Viru tantsuga" ning „Tuljakuga" orkester „Estonia" heliplaadilt Uno Koogi juhatusel.

KUUES SAADE

18. juunil algas Göteborgi E. Naiskoori lauluga „Üle kodumäe" Salme Purre helitööde heliplaadilt. Teadustaja mainis Göteborgis toimunud Estivali ja kõneles võidupüha ning jaanipäeva traditsioonidest.

Järgnes E. Kapi „Põhjarannikul" Stokholmi E. Meeskoori heliplaadilt. Siis kõneles Ü. E. Keskнõukogu liige Kaljo Popp traagilistest juunisündmustest Eestis aastail 1940 ja 1941, kirjeldades Eesti okupeerimist N. Vene poolt ja tuhandete eestlaste küüditamist N.Vene orjalaagritesse. Ta lisas, et Ühendriigid tunnustavad Eesti Vabariiki ja kirjeldas Balti vabaduspäeva väljakuulutamist president Ronald Reagani poolt.

Seejärel kostis E. Võrgu laul „Lilleside" Tartu Meestelaulu Seltsi 1939. a. heliplaadilt. Kaljo Popp kõneles eestlaste kindlast usust vabaduse taastamisse Eestile, lõpetades ridadega Marie Underi luuletusest „Mälestus ja tõotus", mille järel lauliis ühendkoor sama laulu Juhan Aaviku viisiga II Ü. E. Päevade heliplaadilt.

Teadustaja soovitas kõiki osa võtta kohalikest sündmusist ja üle-maailmseist kokkutulekuist ja lõpetas saate sümfoonilise poeemiga „Jaaniöö" M. Lüdigi loomingu heliplaadilt sümfoonia orkestri esitusel Torontos Peter Paul Lüdigi juhatusel.

SEITSMES SAADE

16. juulil algas kandlelpoga „Vaikne, kena kohakene", mille järel Lilian Esop teatas, et selles saates tehakse mõtteränn muinasmaale meelde tuletama eesti rahvaloomingut. Järgnesid heliplaadilt rahvalaulud Ellen Valdsaarelt Juta Zacharski klaverisaatel.

Külaliskõnelejaks oli Washingtonis Kongressi Raamatukogus töötav Selve Maas, kes on viinud eesti muinasjutte üle keelepiiride oma raamatutega „Moon Painters and Other Estonian Folktales" (Viking Press 1971) ja „Sea Wedding and Other Stories from Estonia" (Dillon Press 1978). Ta kõneles eesti muinasjuttude kujunemisest ja folkloori kogumisest eriti 19. sajandil üle 7 tuhande leheküljeliseks koguks. Vahepalana kostis laul „Kits ja hunt" noortekoorilt „Lootus" Rosemarie Lindau juhatusel M. Lüdigi loomingu heliplaadilt.

Selve Maas kõneles muinasjuttude tõlkimise ja trükki toimetamise raskusist. Tal on ilmumas kolmas raamat, bibliograafia eesti folkloori mainivaist teoseist ja on saadaval kassett-helilint ingliskeelsete eesti muinasjuttudega, samuti eriline lint pimedatele Kongressi Raamatukogust.

Seejärel luges Baltimore'i Eesti Kooli lõpetanud Ingrid Ulm muinasjutu „Emajõe sünd" Selve Maasi raamatust „Moon Painters...", millele järgnes EMP heliplaadilt laul „Uhti-Uhti" Emajõe ülletamisest. Järgmiseks jutustas Lilian Esop jutu „Kui tuul läks magama" Selve Maasi raamatust „Sea Wedding..."

Vahepalana kõlasid „Kassari" heliplaadilt rahvatantsuviisid, mille järel Selve Maas selgitas veel muinasjuttude tähtsust ning mõju, lõpetades R.R. Kreutzwaldi sõnadega aastast 1866: „Missugune ärska vaimuga mees ei peaks rõõmuga tunnistama, mis armast ajaviidet temale ennemuistsed jutud on lapsepõlves teinud?... On meil pisematki õigust seda oma lastele keelda, mis meile noorele põlvel nii suurt õnne on valmistanud? Üksnes kivituimad südamed võiksid laste vastu nii armutud olla." Võtke seda nõu kuulda ja levitage eesti muinasjutte!

Järgmiseks laulsid „Vikerlased" Olaf Kopvillemi juhatusel heliplaadilt kolm laulu.

Teadustaja andis siis ülevaate suvepidustustest, mainides Lääneranniku Eesti Päevi, samuti eesolevaid pidustusi Kanadas ja Austraalias, ühtlasi peatseid sündimusi Ühendriikide idarannikul: XXIX Eesti Mängud, kandlemängijate seminar ja suvelaager „Männivalla" Lakewoodis. Ta mainis ka eesti skautide esinduüksuse viibimist sini-must-valgete lippudega maailmajamboreel Albertas, kus on koos ligi 14 tuhat skauti vaba maailma riikidest, ja lähenevat Balti Noorte Kongressi.

Edasi ta jutustas mõistatuste mõistatamise vanast traditsioonist ja esimese eesti mõistatuse ilmumisest trükis a. 1660. Esitatud mõistatustele leidusid ka kohe vastused. Saade lõppes rahvalauludega Ellen Valdsaare heliplaadilt. Järgmine eesti raadiosaade on 20. augustil.

ILMUNUD: ARTUR TASKA:
„SINI-MUST-VALGE 100 AASTAT"
484 lk. Köites. Hind $45.00. Postiteel tellides saatekulu Kanadas $3.00, USA-sse $5.55
Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto, Ont., M4K 2R6

OOTAMATULT
LE
Näeme veel, näeme veel ükskord taevas üleval!

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul
84 Dinnick Cres., Toronto, Ont. M4N 1L8
Tel. 483-4103, kirikus 483-5847
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 7. augustil JUMALATEENISTUS kell 11.00 h.

Eelteade. Pühap., 14. augustil koguduse väljasõit ülempreester Emanuel Lepik'u tallu, vabaõhu JUMALATEENISTUS kell 12 päeval, jutlustab piiskop Karl Raudsepp. Lõunasöök Ortodoks koguduse naisringi poolt (mööduka tasu eest). Kui on soovijaid bussiga sõita, palume teatada koguduse kantseleisse ehk koguduse õpetajale. Bussi viimane tellimisaeg pühapäeval, 7. augustil. Palume registreerida õigeks ajaks. Võimalus ujuda, jalutada ja kaunist loodust nautida. Buss lahkub Eesti Majast kell 9.00 hommikul, Peetri kiriku juurest kell 9.30 h., Eesti Kodust kell 10.00 h. Kui buss on täis siis hind $8.00.

Pühap., 21. aug. JUMALATEENISTUS kell 11.00 hommikul.

Pühap., 28. aug. JUMALATEENISTUS kell 11.00 hommikul.

Kõik teretulnud!

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—12 kirikus, neljapäeval 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühap., 7. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul, teenib vikaarõp. Albert Roost.

Pühap., 14. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul, teenib. õp. Elmar Pähn.

Pühap., 21. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul. Teenib koguduse õpetaja.

Pühap., 28. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul. Teenib vikaar õpetaja Albert Roost.

6. aug. — 20. augustini hooldajaks on vikaar õpetaja Albert Roost, telefon 244-9270.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853
Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

VABAÕHU JUMALATEENISTUS perekond A. Randsalu juures, Simcoe järve kaldal, Oro line 9, on pühapäeval, 7. augustil kell 12 päeval. Jumalateenistuse järele on kohvilaud. Soovitav võtta toolid kaasa.

Augustikuu teine JUMALATEENISTUS on kirikus pühapäeval, 21. augustil kell 5 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmapäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühap., 7. augustil kell 11.00 hommikul JUMALATEENISTUS, teenivad H. Promm ja E. Saraoja. Issandalaud.

Kolmap., 10. augustil kell 7.30 õhtul PIIBLIPALVETUND, ilmutusraamatus: Pitserid 5 ja 6.

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST ABIKAASAT JA ISA

LEMBIT TAMM'e

sündinud 23. veebruaril 1911 Tallinnas
surnud 2. juulil 1983 Vancouveris

Näeme veel, näeme veel ükskord taevas üleval!

sügavas leinas mälestavad

abikaasa VEERA ja poeg JAAN

KALLIST KOLLEEGI

ALDO LATTIK'ut

mälestab

HUGO LATER abikaasaga

LUGUPEETUD LIIGET

ALDO LATTIK'ut

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI MONTREALIS

ENDIST ESIMEEST

ALDO LATTIK'ut

mälestab

MONTREALI EESTI SELTS

SÕPRA

HARALD MANG'i

leinavad

EUGENE ja HELGI KRAMER

ARMSAT KAUAAEGSET SÕPRA

HARALD MANG'i

mälestab

perekond MÄNDVERE

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK PEETRI KOGUDUS
817 M. Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul
84 Dinnick Cres., Toronto, Ont. M4N 1L8
Tel. 483-4103, kirikus 483-5847
Organist dr. Roman Toi

Pühap., 7. augustil JUMALATEENISTUS kell 11.00 h.

Eelteade. Pühap., 14. augustil koguduse väljasõit ülempreester Emanuel Lepik'u tallu, vabaõhu JUMALATEENISTUS kell 12 päeval, jutlustab piiskop Karl Raudsepp. Lõunasöök Ortodoks koguduse naisringi poolt (mõõduka tasu eest). Kui on soovijaid bussiga sõita, palume teatada koguduse kantseleisse ehk koguduse õpetajale. Bussi viimane tellimisaeg pühapäeval, 7. augustil. Palume registreerida õigeks ajaks. Võimalus ujuda, jalutada ja kaunist loodust nautida. Buss lahkub Eesti Majast kell 9.00 hommikul, Peetri kiriku juurest kell 9.30 h., Eesti Kodust kell 10.00 h. Kui buss on täis siis hind $8.00.

Pühap., 21. aug. JUMALATEENISTUS kell 11.00 hommikul.

Pühap., 28. aug. JUMALATEENISTUS kell 11.00 hommikul.

Kõik teretulnud!

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeval 9.30—12 kirikus, neljapäeval 6—8 kirikus ja igal pühapäeval pärast jumalateenistust.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St. Toronto, Ont. M5B 2C7
Õp. Udo Petersoo
3714 Beechollow Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühap., 7. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul, teenib vikaarõp. Albert Roost.

Pühap., 14. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul, teenib. õp. Elmar Pähn.

Pühap., 21. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul. Teenib koguduse õpetaja.

Pühap., 28. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õhtul. Teenib vikaar õpetaja Albert Roost.

6. aug. — 20. augustini hooldajaks on vikaar õpetaja Albert Roost, telefon 244-9270.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.
Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough

VABAÕHU JUMALATEENISTUS perekond A. Randsalu juures, Simcoe järve kaldal, Oro line 9, on pühapäeval, 7. augustil kell 12 päeval. Jumalateenistuse järele on kohvilaud. Soovitav võtta toolid kaasa.

Augustikuu teine JUMALATEENISTUS on kirikus pühapäeval, 21. augustil kell 5 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmapäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, tel. on 921-9417.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077

Pühap., 7. augustil kell 11.00 hommikul JUMALATEENISTUS, teenivad H. Promm ja E. Saraoja. Issandalaud.

Kolmap., 10. augustil kell 7.30 õhtul PIIBLIPALVETUND, ilmutusraamatus: Pitserid 5 ja 6.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS
804 Broadview Ave.
(Allmaaraudtee vastas, Eesti Maja poole)
Tel. 626-3417

Laup., 6. augustil kell 9.30 piibliklass,. JUMALATEENISTUS kell 11.00 hommikul.

Kõik teretulemast!

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Immanuell Kirik
21 Swanwick Ave.
Pastor Allan Laur
72 Appleby Cres., Markham, Ontario L3R 2L4
Tel. 477-6248

Pühap., 7. aug. kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS, kõneleb Allan Laur. Vilja ja Aldor Laur Rootsist. Kvartett. (Buss „Eesti Kodust" 2.30 p.l.)

Kolmap., 10. aug. kell 7.30 õhtul ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Pastor Charles R. Swindolli piibliópetuse film teemal: „Muuda oma suhtumine".

Eelteade: Piiblipäev 21.—28. augustini.

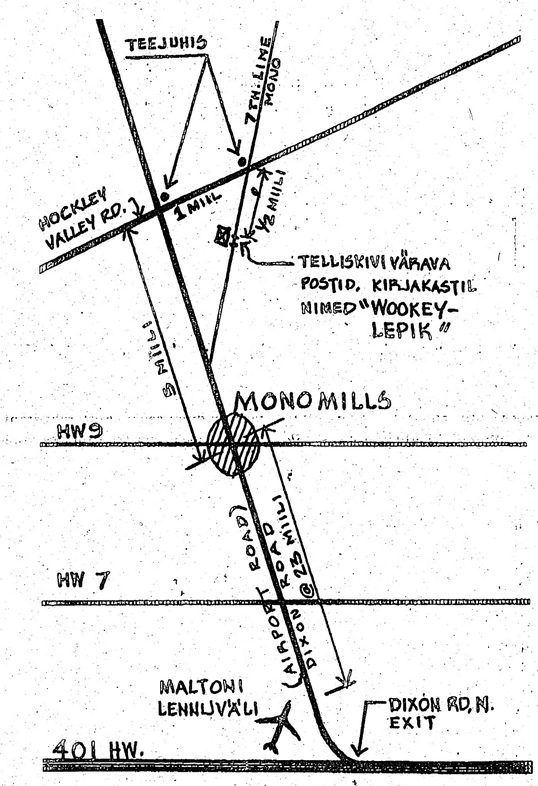

Teejuhis ELLK Peetri Koguduse väljasõidule ülempreester Emanuel Lepiku tallu pühap. 14. augustil. Vabaõhu-jumalateenistus kell 12 p., jutlustab piiskop Karl Raudsepp.

Shoppers Drug Mart — Morningside Mall
Prescriptions ★ Patient Record System for Senior Citizen ★ Kojutoomine
T. GUDOFSKY DRUGS LTD
255 Morningside Ave., West Hill, Ont. M1E 3E6 — TEL. (416) 281-3000

VABAÕHU JUMALATEENISTUS SIMCOE JÄRVE ÄÄRES

Pühapäeval, 7. augustil kell 12 päeval on vabaõhu jumalateenistus Simcoe järve kaldal, perekond Aleksander Randsalu kodu juures. Neist vabaõhu jumalateenistustest on olnud igal aastal arvukas osavõtt. Jumalateenistusel teenib Toronto Kolmainu koguduse õp. O. Gnadenteich, orelil Georg Iltal. Jumalateenistuse järele Naisringi liikmed serveerivad kohvi.

Teejuhiseks olgu öeldud, et Torontost sõites 400-ga ja hiljem 11-ga kuni Oro line 9, kust pöörata järve suunas, sõites peaaegu järveni kuni vasakule pöörduva tee nurgal on kohale juhtiv tähis.

Pakid Balti riikidesse ja Venemaale
Meie saadame riide- ja jalanõupakke kuni 19¾ naela netto. Kõik on täielikult kindlustatud.
Suur valik kaupu meie äris.
Äri lahtioleku ajad: esmaspäevast — laupäevani kl. 9 hom. — kl. 5 p.l.
KESKNÄDALATEL suletud.
Pärast kell 5 p.l. kokkuleppel telefoni teel.
BALTIC EXPORTING CO.
482 Roncesvalles Ave., Toronto, Ontario M6R 2N5 — Tel. 531-3098

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

Andres Olvet, LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Bigelow & Hendy
789 Don Mills, Rd.
Tel. 429-3110

OPTIKUD

RATAS OPTIK
465-6251
219 DANFORTH AVE., TORONTO
Suur valik parima kvaliteediga moodsaid raame. Kõik klaasiliigid saadaval. Täidame ka kodumaiseid retsepte — ÕIGESTI, ja soovikorral postitame.
Raamid $12.00—200.00.
KAASMAALASTELE
10% HINNAALANDUST.

TÖÖPAKKUMISED

Otsime
LAPSEHOIDJAT
2 a. tütarlapsele meie kodus Kingston Rd. ja Warden Ave., 4—5 päeva nädalas, alates septembrist. Helistada 698-5864 pärast kl. 5 õ.

KUULUTUSED

palume tellitusele anda KUNI KL. 8 ESMASPÄEVA ÕHTUL, et kindlustada nende ilmumine järgmises lehes.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad:
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

Eesti arst valvekorras

6. ja 7. augustil
dr. T. Kuutan 751-6141
13. ja 14. augustil
dr. R. Vanaselja ... 921-7777
20. ja 21. augustil
dr. R. Pahapill 921-7777
27. ja 28. augustil
dr. T. Maimets 493-7231

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA
KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

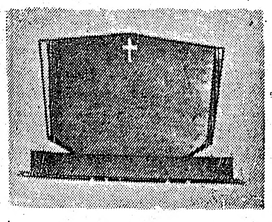

HAUAKIVID
Eesti ettevõte
YONGE MEMORIALS LTD.
2044 Yonge St., Toronto, M4S 1Z9
(Davisville & Eglintoni vahel)
487-2147

„MEIE ELU" ÜKSIKNUMBRID ON MÜÜGIL:

TORONTO	
Poko's Meat Products äridos	376 College St.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.
The Finnish Place	5463 Yonge St. Willowdale
THUNDER BAY	
Finnish Book Store	168 Algoma St.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid.

„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas 1 a. $40.00, 6 k. $22.00, 3 k. $15.50. USA-sse — 1 a. $44.00, 6 k. $25.00, 3 k. $17.00. Ülemeremaadesse — 1 a. $48.00, 6 k. $26.00, 3 k. $19.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $28.50, 6 k. $14.25. Kiri- ja õhupostilisa USA-sse: 1 a. $30.80, 6 k. $15.40. Õhupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $58.00, 6 k. $29.00.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

TELLIMISKUPONG:

Palun saatke minule „MEIE ELU" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

ELLEN PÄRN 70

Canberras, Austraalias tähistas 24. juulil oma 70. sünnipäeva endine Riigi Ringhäälingu teadustaja Ellen Pärn (sünd. Bachman). Ta lõpetas Lenderi gümn. ja õppis Tallinna Konservatooriumis. 1937. a. sai töökoha Ringhäälingu büroos ja hiljem oli diktoriks. Abiellus Ringhäälingu tehnilise juhataja Evald Olbreiga, kes sõja ajal mobiliseeriti. Põgenemisteel „Moeroga" kaotas oma kaks tütart. Saksamaalt siirdus Taani ja sealt abikaasa leidmisel uuesti Saksamaale ja lõpuks Austraaliasse, kus lesestus. 1973 abiellus Johannes Pärnaga.

Juubilar on Canberra Eesti Segakoori juht ja koguduse organist.

AABS'i konverents tuleval aastal Montrealis

AABS (Association for the Advancement of Baltic Studies Inc.) IX konverents peetakse 14.—16. juunini 1984. a. Montrealis. Kaas-käendajaks on nõustunud Université de Montréal. Kõik loengud, näitused ja ettekanded toimuvad Université de Montréali ruumides. Konverentsi teemaks on akadeemiliste sildade loomine Balti ja prantsuskeelse maailma vahel. Peakeelteks konverentsil on saksa, prantsuse ja inglise keeled.

Soodsa hinnaga on võimalik ööbida tudengite ühiselamutes.

Registreerimise hinnad on: üldpääse eelregistreerimisel $70, kuni 1. aprillini 1984. Pärast seda $75. Ühe päeva pilet $25. Pensionärid ja õpilased $10 päevas. 16. juunil toimub lõpubankett õhusõõgiga Queen Elizabeth Hotellis. Piletid selleks on saadaval registreerimisel.

Igal AABS'i konverentsil kantakse ette ligi 100 teaduslikku tööd. Nende teemad on väga mitmesugused; ajalugu, majandusteadus, kirjandus, rahvaluule, riigiõigus, bibliograafia ning uurimised Balti riikide piirkonnast, kaasaarvatud soome, skandinaavia, saksa, poola jne.

Konverentsi peakõnelejat on oodata Euroopast. On loota rohkearvulist eestlaste osavõttu konverentsil, sest ESTO '84 leiab aset Torontos kuu aeg hiljem, nõnda on võimalik kahte sündmust Kanadas külastada.

KORRALDAV TOIMKOND

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
HALLING
Tel. 762-9190
Lic. E1044

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
★ 31 aastat tööpraktikat ★
Tel. 533-9334 — Peter

MÕTTESÄHVATUSI

Haridus on see, mida enamik saab, paljud edasi annavad, aga vähesed omavad.

□

Korda oma kuritegu kolm korda ning sa oled veendunud, et see on legaalne.

□

Keegi pole oma saatusega rahul ega oma mõistusega rahulolematu.

Kogunud NIHITS

KUHU MINNA?

Laupäeval, 13. augustil kell 8 õ. Jõekääru staadionil Jõekääru Lastesuvekodu Valguspidu.

Laup., 13.—20. august Scitse Kunsti 1983 Seedriorul.

Lättemäe kutsub uuesti!

Lättemäe on see looduslikult kaunis maa-ala ühel väikesel mäel Montrealist põhja pool Laurentian mägede eelmaastikul rea eestlastele kuuluvate suvemajade ringis, mille Montreali Eesti Skaudi- ja Gaidisõprade Selts ostis 1957. aastal eesti skautide ja gaidide laagripaigaks. Aastate jooksul hakati seda kohta kutsuma eesti noorte suviseks paradiisipaigaks. Ja küllap ta seda on olnud kõik need aastad. Esimestel aastatel eriti rohkearvuline noorte osavõtt oli silmapaistev, kuid need viimased aastad, kui osavõtt vahest on langenud seoses noorte üleskasvamisega ja nende huvide siirdumisega nende elu uude ringi koos sellega. Kuid seda sõprade ringi suurendas uuesti eesti noorte küllatulek Torontost, Ottawast, Vermontist ja ka mujalt. Ja et nendele noortele, kes olid tulnud kaugemalt, teha nende mugavust veidi suuremaks, kutsuti kaasa ka nende vanemad, mida võimaldas Lättemäed ümbritsev eestlaste suvemajade ring. Nii kasvas sealt välja Lättemäe eestlaste perekonnalaager.

Tänavu on selle suvise kokkutuleku ajaks määratud alates laupäev 20. august kuni järgmise laupäevani — august 27. Montreali eesti skautide „Kalevi" lipkonna juht Endel Ruberg informeerib meid,et sellest laagrist osavõtuks on juba registreerinud end üks perekond Ühendriikidest San Franciscost, teised lähemalt üle piiri Vermontist ja sõbrad Torontost ja Ottawast.

□

Nende ridade kirjutaja, kellel on olnud võimalust külastada Lättemäe suvist kokkutulekut viis eelmist aastat üheskoos oma perekonna järelekasvuga, naudib edasi oma mälestusi nendest kokkutulekutest. Alati oli nauditav kuulda, kui noortejuht Endelt Ruberg alustas oma traditsioonilist tervitust:

„Ja siin, kallid noored ja vanemad — me räägime ainult eesti keelt! Kõik linnud ja loomad, ning puud ja põõsad siin Lättemäel on harjunud vaid selle keele kõlaga ja nad tunnevad endid mõnusamalt niiviisi — niisiis, ärgem siis segage m neid!"

„Very good!" — le dsin kord tuhina neid sõnu heaks kiita.

Hetkeline surmavaikus...

„I'm sorry!" märkasin oma komistust ja kiirustasin siis abandama, siis juba eesti keeles. Pe le seda ma ei teinud enam seda komistust ja ma usun, et see on jäänud mulle meelde eluksajaks.

Kuid sellest laagrist on jäänud meelde veel muudki ja võibolla veidi mugavamat. Kui me igal õhtul langetasime eesti lipu lipuvardast, me ühinesime üheskoos skautlikuks õhtupalveks ja palusime, et „Nüüd uni tule rutuga, et magama ma jääks. Mind kaitse oma kätega, et väsimus must lä'eks. Olen homme parem, kui olin täna! Olen homme parem, kui olin täna!" Need viimased sõnad on kooskõlas skaudi ja gaidi tõotusega olla parem eestlane igal järgmisel päeval.

Ja sama soojalt jääb meelde meie ühe suvise Toronto sõbra gaid Pia Metsala kirjutus sellest laagri-kokkutulekust kaks aastat tagasi „Meie Elu" veergudel pealkirja all: „Lend Lättemäe laande" ... „Meie laager on Lättemäe laanes, ringis liitunud me sõpruses, töös...!"

Jällenägemiseni siis Lättemäel 20. augustil sel suvel.

HENN ARVO

AUGUSTIKUU SUUR VÄLJAMÜÜK
Kuni 50% hinna-alandust
Teadlik ostja valib FURS BY FINN
Rikkalikus valikus moodsaid karusnahk tooteid, nahkmantleid ja riidest mantleid.
PARIMAKS VALIKUKS TULGE VARAKULT!
Kvaliteet on meie parim reklaam
FURS by FINN
191 Eglinton Ave. E.
Toronto, Ont. M4P 1K1
Tel. (416) 488-1701
Visa — Mastercard

Meie elu Montrealis

Pensionäri nauding all-linnas ja golfiväljakul

Nüüd — kus nagu kõik meist on jõudnud siis sellesse uude — meie pensionäri elujärku, nii ka käesolevate ridade kirjutaja, siis meie pensionärielu-teemased uudised meie leheveergudel tohiks ka tõepoolest olla ajakohased. Eriti, kus me oleme sattunud sõna tõsises mõttes uude maailma ilma kõikide nende vanade rutiinide ja tegemistega ja kus leiutame nagu uue maailma ka oma harrastustes. Ja see on tõepoolest omamoodi nauding kuulda üksteisest meie sellel uuel tagapõhjal.

See õhutab ka käesolevate ridade kirjutajat tema uues — pensionärreporteri osas. Siinjuures siis vestlus meie populaarse Teet Koppeliga, kes tuntud kõige enam oma „Estonia" teatripäevade ja Montreali Eesti Teatri ning ka esinemiste läbi meie organisatsioonide kokkutulekutel.

TEET KOPPEL

Pärides sissejuhatuseks, kuidas Teet Koppel juhatab sisse oma igat uut päeva selles uues seisuses, ta vastab:

„Oo — ikka hommikul varas ülesse ja õhtul hilja voodi!" Kui hommikul on hoolitsetud hommikutoidu ja oma teisepoole töölesaatmise eest, siis — nagu vist igal meist — majakorrastamine, ja ilusa ilma puhul aias mõnulemine. Ja kui on küllalt päikse all mõnulemisest, siis — nagu ta ütleb: „Põrutan rongiga allalinna, kus võin nautida kõiki neid tüüpe seal, paljud teadagi kaaspensionärid, ja kõiki nooremaid möödasammuvaid naissoost iludusi ja ka paljude nende kentsakaid moode. Ja siirdun siis Desjardins shopping-centresse, kus enne keskpäeva algavad mitmesugused televisiooni-ülesvõtted kõigi nende commercial ja entertainment saadete tarvis. Seal on võimalus näha ja kuuda tuntud muusikajõudusid nende laulu- ja muusikaettekannetes ja kõik see on tõepoolest huvipakkuv. Enamik nendest esinemistest on küll prantsuse keeles prantsuse TV tarvis, kuid kõik see sobib hästi. alati on seal koos tore pealtvaatajas- ja kuulajaskond ja see päev on saanud nagu oma hõngu.

Ja siis all vanalinnas on kunstnikud esitamas oma kunstitöid maalide ja muude kunstitööde alal ja seal on jälle omakorda koos elavat rahvast kõigi nende turistidega koos, kes näivad eriti nautivat ajaloolist Montreali. Seal on siis otsekui Mecca meeleolu. Ja niiviisi veereb see pensionäri päev õhtule ja õhtusöögi valmistamisele ja kunstinautimisele televisioonis.

„Teades sinu spordihuvi, sa leiad ka selleks aega?"

„Oo jaa —, nüüd tennis ja talvel teadagi suusatamine, nüüd peamiselt küll cross-country, mis on veidi soojem. Eks peaasi ole ju tervis ja kui see on korras, siis naudin oma jõudeaega igati väga hästi!"

HERBERT RAUD

Ja meie teine kaas-pensionär Montrealis — Herbert Raud. Helistades talle sellel viisakal ajal — õhtupoolikul, kus igaüks on tõenäoliselt oma hommikuste toimetamiste ja ringijooksmistega valmis ja õhtueineks veel veidi aega, ja pärides, et kuidas tema pensionäri-päev on läinud, ta vastab rõõmsalt:

„Oo — just tagasi golfiväljakult. Mängisin seal koos Harald Tammega hommikul kella seitsmest saadik. Alguses oli, nagu tead, paks udu, kuid see kadus varsti ja meil oli tore päev!"

Herbert Raud on, nagu iga meie lugeja peaks teadma, meie Montreali eestlaspere hulgas tuntud kui populaarne laulumees Montreali meeskoori tagapõhjal ja samuti tema sooloesinemiste läbi meie pidulikkudel kokkutulekutel. Samuti tuntud ka kui hea tennisemängija ja innukas kalamees meie „Knowltoni-suvitajate-ringis".

Veidi vastuoksa teistele, kes põrutavad oma pensionäri-elu nautima all-linnas, Herbert Raud — väljaarvatud tema golfitripid golfiväljakutele — näib nautivat oma pensionäripäevi rohkem meie Montreali läänepoolses eeslinna Dollard des Ormeaux's kodule lähel ümbruses. Nende naudingute hulgas on sisseostud moodsas West Island Mall'is ja veel moodsamas West Island Marketil. Sealt edasi on päevakorras Health Spa, aiatöö ja majakorrastamine koos kõigi nende remontidega ja siis sinna hulka kaaspensionäridest sõprade vastuvõtmine. Ja enne päris õhtu saabumist — „Happy Hour!" Õhtul, nagu igaühel, on oma tunnid TV nautimiseks ja edaspidiste plaanide plaanitsemiseks. Nagu peagu igaühel meie pensionäride peres näivad olevat kavas ka reisid Herbert Raual.

HENN ARVO

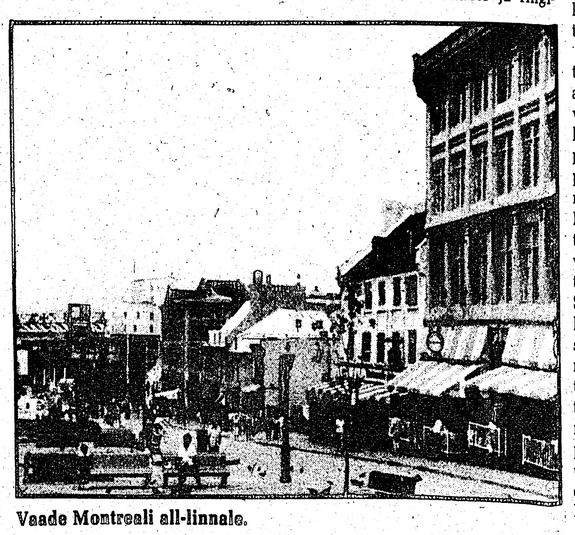

Vaade Montreali all-linnale.

Öp. Endel Köpp tõlkis algallikatest piiblitekste EELK ülesandel Stokholmis. Piibel ilmus Briti Piibliseltsi väljaandel.

Testament Eestis uues tõlkes

STOKHOLM — „Helsingin Sanomat" teatel on Eestis valminud Uue Testamendi tõlge. Seda teatasid Turus Soome-Eesti piiblitõlkijate seminaril viibivad Eestist tulnud dotsendid Toomas Paul ja Kalle Kasemaa, kes ühtlasi on ütelnud, et nõukogude ametivõimud on andnud loa selle uustõlke trükkimiseks.

Nädalapikkune seminar soomlaste ja eestlaste osalemisel oli juba kolmas sellelaadne kokkutulek. Toomas Paul on vastutav Uue Testamendi, Kalle Kasemaa psalmide tõlke eest.

Soome ajaleht märgib, et praegu teostatakse 35 keeles Piibli tõlkimist Euroopas. Rootsis valmis rootsikeelse Uue Testamendi tõlge aastal 1981, mida ajutiselt kasutavad ka rootsi kogudused Soomes kuni sealne tõlge valmib.Piibli tõlkega loodavad soomlased valmis olla aastal 1988. Tõlkenäiteid Markuse ja Matteuse evangeeliumeist avaldatakse juba käesoleva aasta septembris.

Teatavasti teostas EELK kirikuvalitsus Rootsis Piibli tõlkimise juba hulk aastaid tagasi Piiblitõlke Komisjoni kaudu, mida juhatas teol.lic. Richard Koolmeister ja kus tõlketöö koorem lasus eeskätt õp. Endel Kõpu peal. Trükkijaks oli Briti Piibliselts, milline välja andis ka iseseisvuseaegsed piiblitrükid. Uuest Testamendist ilmus samas väljaandes eritrükk juba aastal 1947, enne kui asuti Piibli uustõlke valmistamisele.

Väljaspool Eestit trükitud Piibleid ei lase N. Liit sisse. Need konfiskeeritakse piiril. Selle taustal on arusaadav, et Eestis püütakse pühakirja uustrüki küsimust lahendada sel viisil, et see toimuks ametliku loaga.

Eesti piiblitõlkijana katoliku kiriku poolel on üles kerkinud ka preester Vello Salo Torontos, kes varem alustas Markuse evangeeliumi tõlkimisega ja on nüüd teatanud, et ta alustab heebrea tekstide alusel uue eestikeelse Piibli tõlke valmistamist.

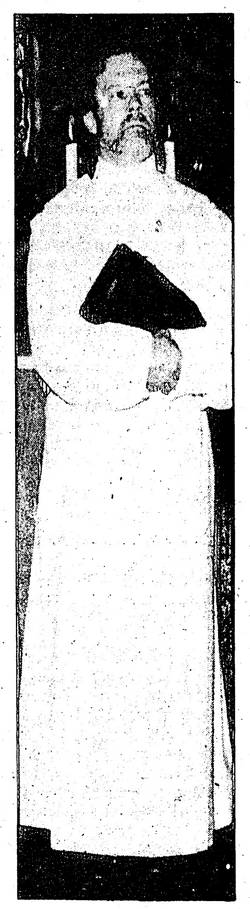

Kanadas alustas heebrea keelest Piibli tõlkimisega katoliku vaimulik V. Salo.

Kes ja Kus

Enn Reitel, eesti rahvusest inglise TV-näitleja, on saanud oma rolliga komöödias „Nigel, the optimist" briti ajakirjanduse hea arvustuse.

Seppo ja Ellen Pulst Hildeni Düsseldorfi lähedal, tähistasid oma hõbepulma. Dr. Pulst oli kauaaegne „Leelo" segakoori vanem ja koor käis terves koosseisus lauluga õnnitlemas.

NALJAD

Abielumees praalib:

„Kui ma ennast hommikul raseerin, tunnen ennast 20 aastat nooremana."

Naine nähvab:

„Ja võiksid ennast õhtul raseerida."

□

Vanglapastor vahialusele:

„Kui vabaks saate, tahan teid aidata."

„Varastamist tuleb enne õppida."

□

Isa annab pojale korraliku keretäie ja ütleb:

„See on kõik armatusest sinu vastu."

„Kahju, et ma nii väike olen", vastab poeg. „Ma ei saa oma armastust sinu vastu saamaga vastata."

□

„Kas igal nõukogude kodanikul on valimisõigus?"

„Põhimõtteliselt küll. Nad võivad valida kompartei ja Siberi vahel."

□

Mitte just atraktiivne proua Mustmätas küsib mehelt:

„Mida sa teeksid kui tabaksid mind võõra mehe kaisus?"

„Laseksin teda talutava koera maha."

□

Tõusik vaatab antikvariaadis väikest vaasi. Müüja kinnitab:

„See vaas ei näe küll hea välja, aga ta on üle 2000 aasta vana."

„Ärge ajage udu", lööb tõusik käega. „Praegu on alles aasta 1983."

□

Külastaja vaatab hullumaja sissekäigul kella ja küsib väravavahilt:

„Kas see kell käib ka õieti?"

„Ei", uriseb väravavaht. „Ega ta muidu siin oleks."

□

Kohtunik petturile:

„Kui palju raha kandis teie armuke teile üle?"

„Pangasaladus."

„Mida teie armuke kirjutas teile?"

„Kirjasaladus."

„Mõistan teid neljaks aastaks vangi."

„Aga miks?"

„Ametisaladus."

□

Üks ostja oli huviga jälginud, kuidas kaubamajas ühe aknapesu vedeliku tõhususe demonstreerimisel aknaruut enne igat pesemist margariiniga ära määriti. Kui ta siis tarvitamisõpetuse ühe pesemisvedeliku pudelilt oli ära lugenud, küsis ta demonstreerijalt: „Aga miks pole siin öeldud, kui palju margariini tuleb iga ruudu kohta võtta?"

Vaipade ja mööbli keemiline puhastus
samuti akende pesemine. Söögituba, elutuba ja koridor $59.95. Pensionäride üürikorteritele hinna-alandus.
PEETER VÄLING — Tel. 690-4961

TERI JA TUNGALTERI

Kas poleks me õnnelikud, tohtides teha alati just seda, mis meile *meeldib* teha. Meie õnn oleks aga poolik, kui selle hulka ei kuuluks ka kõik see, mida me oleme *kohustatud* tegema.

□

Üks ajastu puhub mullisid, teine torgib need puruks.

Noppinud PEDESTRI JAAN